Leto IV. V Celju, dne 11. februarja 1909. Št. 6.

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: **„Narodni List“ v Celju.** — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta štev. 3.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — **Posamezna številka stane 10 vin.**

Oglasi se računajo po 12 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

„Kmečka zveza“ in ljud. zavarovanje.

„Potem bomo drugič previdnejši, kajti osel gre samo enkrat na led.“

Dr. Korošec maja 1908 v drž. zboru.

In vendar se nam zdi, da je osel šel še drugič na led in se tako spodtaknil, da se danes kmalu ne bi mogel več vzdigniti. Mislimo namreč to malo nelepo, a krepko ljudsko prislovico uporabiti za stališče Kmečke zveze proti nagodbi z Ogrsko in proti ljudskemu zavarovanju. Pri nagodbi z Ogrsko se je Kmečka zveza hudo, hudo spodtaknila; žal, da ne bole kosti gospodov kolovodij, temveč uboge štajerske vinorejce! Zaletela pa se je tudi pri ljudskem zavarovanju, pri „kmečkem penzijonu“, kakor so govorili oni govorniki Km. zv., kateri bi radi dobili nepoučene in slepo zaupajoče volilce na svoje limanice. Ker bi morda sedaj duhovniška stranka vsled ljubljanskega kmečkega shoda, na katerem so se klerikalni kmetje z vso odločnostjo uprli duhovniškemu vodstvu v stranki in pa novemu davku, katerega bi morali plačevati za zavarovanje, rada trdila, da ni bila nikoli za takšen nov davek, se moramo nekoliko ogledati po njenem časniku, po „Slovenskem Gospodarju“. Ta znani ‚kmečki‘ list, kateremu pa ravno pameten kmet dandanes nič več ne verjame, piše v št. 47 dne 19. novembra 1908. „Vlada je že dolgo nameravala izdati zakonski načrt zavarovanja za onemoglost in starost, toda samo za delavce. Vendar so **kmečki poslanci, med njimi tudi naši slovenski,** pritiskali tako krepko na vlado, da se je odločila raztegniti zavarovanje tudi na kmete in obrtnike..“ Kako so se zvezarski poslanci potegovali za ta novi kmečki davek, piše „Sl. G.“ še na mnogih drugih mestih in pripisuje zasluge za to gg. poslancem dr. Benkoviču, dr. Korošču in celo še Roškarju ter Pišku.

Ali so pa tudi ljudstvu povedali, da bo treba za zavarovanje kaj plačevati? Enkrat je sicer „Sl. Gosp.“ sramežljivo pisal, da bo moral vsak kmet, ki nima nad 2.400 K dohodkov, (kmetov, ki bi imeli nad 2.400 K letnih dohodkov, je pri nas itak malo, kvečjemu gg. župniki, ki pa že imajo svojo penzijo in jim ne bode treba plačevati take zavarovalnine!), plačevati za svojo osebo po 1 krono na mesec in celo za svoje domače po 50 vin. na mesec. To pa že taki, kateri imajo komaj 480 kron dohodkov na leto! To da letno že pri mali rodbini do 30 K! Tako se govori v vladnem načrtu, kateri je sedaj sicer vsled sklepa zasedanja državnega zbora neveljaven, a značilno je za naše klerikalce, da so si sploh upali tak načrt zahtevati in priporočati ter se končno še postavljati s svojimi zaslugami.

Rekli smo, da so govorili o plačilu enkrat sramežljivo v „Slov. G.“ Zunaj na shodih pa so gospodje molčali. Poglejmo si zopet „Slov. Gosp.“ V št. 18 z dne 30. aprila je govoril profesor Verstovšek o kmečkem zavarovanju pri Sv. Petru nižje Maribora. „Slov. Gosp.“ piše o govoru profesorja Verstovška: „Posebej je še povdarjal, da se ravno poslanci „Slov. kluba,“ v katerem so poslanci naše dične Slovenske kmečke zveze, najbolj poganjajo za starostno zavarovanje in da je ravno član Slov. kluba dr. Krek predsednik odseka za starostno zavarovanje..“ Isto nedeljo se je govorilo še na več klerikalnih shodih o starostnem zavarovanju. Toda niti profesor Verstovšek, niti dični orjak Roškar v Ljutomeru dne 17. maja, niti isti orjak v Šmartnem pri Slovenjgradcu dne 10. maja niso ničesar povedali, da bi trebalo za zavarovanje plačevati visoke doneske. Dr. Korošec je v Šmartnem po poročilu „Sl. G.“ št. 21 z dne 21. maja 1908 „pel kot nekdaj srednjeveški trubadurji pesem ljubezni.“ Naj bi jo bil pel kakor tisti srednjeveški prismojenci različnim grajščakinjam. Pa to kmetov, mislimo, nič ne briga in se tudi ne zmenijo za enake reči. Lepo bi pa bilo. ako bi g. dr. Korošec povedal kaj o plačilu in lepo bi bilo, ako bi kmete podučil, da bi to zavarovanje stopilo v veljavo, ako se kdo včaka 65 let; ako bi pri delu obnemogel pred 65 letom, ne dobi prav ničesar. Dokazali smo torej, da gospodje pri Kmečki zvezi niso ničesar storili, da bi volilce poučili o vladnem načrtu. Tu je lahko mogoče dvoje: ali gospodje o načrtu in njegovih posledicah niso ničesar vedeli kakor pri imenovanju nemškega šolsk. nadzornika na Kranjskem, Belarja, za katero so najprej glasovali, pozneje pa kričali kakor obsedeni proti njemu, — ali pa so gospodje duhovniki in vodje Kmečke zveze nalašč zakrivali ljudstvu težavno novo davčno breme. Ne bodemo trdili, da je poslednje res, ponavljamo tu-le trditev klerikalnih kmetov na Kranjskem, ki kot politični prijatelji duhovščine isto nedvomno dobro poznajo.

Še nekaj je zanimivo: „Slov. G.“ sam priznava, da so še le „liberalci“ na Kranjskem ter seveda tudi pri nas ljudstvo poučili, da se pri zavarovanju gre za veliko davčno breme in da je torej treba velike previdnosti. Dobro za „liberalce“, ako suho in pametno preračunijo, koliko kakšna reč stane; kajti huda je dandanes za cvenk posebno za kmeta, kateri letos ne more prodati ne hmelja ne vina, doma pa mora ponekod kupovati kruh za sebe, krmo pa povsod za živino. Ker smo že ravno pri tem, še moramo pribiti en škandal: vemo iz gotovih virov, da so za podporo po suši prosili celo bogati gg. župniki, ki so vendar politični vodje ubogih gladujočih kmetov.

Narodna stranka se za ljudsko zavarovanje ni nikoli posebno ogrevala, dobro vedoč, da dosedanji vladni načrt ne bi mogel vsled odpora kmetov in tudi drugih stanov obveljati in dobro vedoč, da se tako ogromno zakonodajniško delo ne more kar čez noč izvršiti. Ko bo pa ugoden čas, bo izpregovorila doma in na Dunaju, kakor bo našim kmetom somišljenikom prav in za nje koristno. Klerikalce moramo le pomilovati, da se brez glave zalete na vsak led: znamenje za nas, da tako vrtoglavi stranki ni ničesar za zaupati. O stališču N. str. glede zavarovanja poslov, delavcev in viničarjev pa se pogovorimo prihodnjič.

Interpelacija

poslanca Robleka in tovarišev na njega ekscelenco ministra notrajnih zadev barona pl. Haerdtela v zadevi samonemških oklicev v Celji.

Mestni urad celjski kot politična oblast objavljal je doslej oklice, namenjene celjskemu prebivalstvu, ki je po velikem delu slovensko, v obeh deželnih jezikih.

Opažati je pa bilo v zadnjem času, da so bili nabiti nemški oklici po mestu v velikem številu, slovenski pa le v par izvodih v zakotnih ulicah.

Sedaj pa se je še tudi to opustilo. V zadnjih dneh bil je nabit oklic: „Aufforderung der Militärtaxpflichtigen zur Anmeldung“ samo v nemškem jeziku in v najnovejšem času tudi cesarjeva zahvala svojim narodom edino le v nemškem jeziku.

Ker je očividno, da prezira mestni urad namenoma pravice slovenskega prebivalstva mesta Celja vprašajo podpisani:

„1. Je li opisano Vaši ekscelenci znano?

2. Namerava Vaša ekscelenca potrebno ukreniti, da bo tudi mestni urad celjski primoran spoštovati pravice svojih slovenskih

---

LISTEK.

Nos.

Spisal N. V. Gogolj. Prevedel Gregorij C.

Konec.

Potem se je raznesla govorica, da se nos majorja Kovaljeva ne sprehaja po Njevskem prospektu ampak v Tavrijskem vrtu; tam da je že dolgo časa. In množica študentov medicinske akademije je začela hoditi tja. Neka veljavna, spoštovana gospa je prosila v posebnem pismu vrtnega nadzornika, da bi pokazal njenim otrokom to redko prikazen in da bi, če bi bilo treba, to tudi modro in stvarno pojasnil mladini.

Tega dogodka so bili posebno veseli vsi tisti mladi ljudje, ki menijo, da morajo obiskati vsak zabaven večer. Ti so mogli zdaj zopet zabavati dame, in to tem bolj, ker jim je v tistem času skoro ves humor že pošel. Le prav malo je bilo tako blagih in poštenih ljudi, ki so bili nezadovoljni s takimi dogodki. Nek gospod je nevoljno govoril, da ne razume, kako se morejo v tem prosvetljenem stoletju razširjati take izmišljotine in da se čudi, da se za to nič ne zmeni vlada. Ta gospod je spadal, kakor kaže, v število onih, ki žele, da bi se vmešavala vlada v vsako stvar, celo v njihove dnevne prepire z ženami. Potem... toda zdaj se vnovič zavije vse v meglo in kaj se je zgodilo potem, se prav nič ne ve.

III.

Koliko bedastoč se dogodi na svetu! Kar verjeti ne moreš kaj takega. Oni nos, ki se je vozaril okoli kot državni svetnik in ki je povzročil v mestu toliko šuma, se je naenkrat pokazal, kakor bi se prav nič ne zgodilo, na svojem mestu, to je med obema licema majorja Kovaljeva. To se je zgodilo že sedmega aprila. Ko se je pobudil in se ozrl mimogrede v zrcalo, pa je zagledal nos. Potegni ga je z roko: resnično to je pravi nos! „Živijo!“ je vzkliknil Kovaljev in začel bi bos plesati po sobi, da ni vstopil v tem trenutku služabnik Ivan čez prag. Kovaljev mu je velel prinesti vode in medtem ko se je umival, je pogledal še enkrat v zrcalo! ah, nos je bil na svojem mestu! Ko se je brisal, se je zopet pogledal v zrcalo: in nos je bil na svojem mestu.

„Poglej no, Ivan, zdi se mi, da imam na nosu majhen prišček,“ je rekel, a medtem je mislil: „Gorje, če poreče Ivan: Nikakor, gospod! Kako naj bo na nosu prišček, če pa niti nosu ni.“

Toda Ivan je dejal: „Ničesar ni, nobenega prišča, nos je čist.“

„Bravo, vrag ga vzemi!“ se je vzradostil major in tlesknil s prsti. Ta hip je pogledal skozi duri brivec Ivan Jakovljevič, pa tako bojazljivo kakor mačka, ki so jo pravkar namlatili, ker je kradla maslo.

„Povej mi najprej, ali imaš čiste roke?“ mu je zakričal že oddaleč Kovaljev.

„Čiste.“

„Lažeš!“

„Bogme, prav čiste so, gospod!“

„No, torej je prav.“

Kovaljev je sedel. Ivan Jakovljevič ga je ogrnil v rjuho in pomilil s čopičem vso majorjevo brado. „Glej ga, glej!“ je menil sam pri sebi Ivan Jakovljevič, ko je pogledal nos; potem je nagnil glavo in pogledal nos od strani. „Hm, kakor vlit je!“ je nadaljeval in še dolgo ogledaval nos. Nazadnje je prav nalahko in z največjo previdnostjo, ki si jo moremo misliti, dvignil dva prsta, da bi se oprl ž njima na nos. Tako navado je imel Ivan Jakovljevič, kadar je bril.

„Moj Bog, pazi vendar!“ je vzkliknil Kovaljev. Ivan Jakovljevič je povesil roki, otrpnil skoro in se prestra-

meščanov in izdajati vse oklice tudi v slovenskem jeziku?"

Dunaj, 18. decembra 1908.

Iv. Hribar, Dr. Trešić, Al. Štrekelj, Ježovnik, Spinčić, Dulibić, Bjeladinović, Roblek, Biankini, F. Ivanišević, Perić, Dr. Laginja, Dr. Ploj, Dr. Rybář, Prodan.

Interpelacija

poslanca Robleka in tovarišev na Njega ekscelenco ministra notranjih zadev barona pl. Haerdtela zaradi zaplembe zastave sè strani celjske policije.

Dne 6. oktobra t. l. so nastopili novinci v Celju vojaško službo. Novince iz Gomilskega v savinski dolini so spremili v Celje njih prijatelji in znanci, kakor je to splošno običajno, in sicer okoli 15 kmečkih posestnikov in mladeničev. Popoldne ob 2. uri se je ta družba mirno vračala iz mesta po ljubljanski cesti domov. Kakor je pa tudi splošna navada, bili so ti mladi možje ob priliki slovesa od svojih tovarišev, vojaških novincev, okrašeni z različnimi trakovi in so imeli s seboj tudi slovensko narodno trobojnico.

Ker so bili imenovani mladi možje vseskozi trezni in inteligentni, upoštevali so znano razdražljivost mestne policije in je zastavonoša korakal sredi gruče spremljevalcev z zavito zastavo, tako da noben razsoden človek ni imel povoda razburjati se. Vendar je celjski, zaradi narodnih prask splošno nepriljubljen redar Gratschner brez vsakega opomina napadel zastavonošo ter mu nepričakovano izdrl zastavo iz roke in zastavonošo celo na roki ranil. Samo ob sebi se razume, da je ta dogodek Gomilčane do skrajnosti razkačil. Sramovali so se, da so si dali vzeti narodno zastavo od narodnih nasprotnikov ter so slovesno izjavili, da brez zastave ne pojdejo domu, naj se zgodi, kar hoče. Nastal je skrajno kritičen položaj in skoro neizogiben se je zdel napad kmečkih ljudij na policijo, čegar posledica bi bila seveda obsodba cele vrste mladih kmetovalcev v ječo zaradi hudodelstva javnega nasilstva. Kdo drugi bi bil to zakrivil nego nerodnost policijskih organov, ki zaradi narodnega fanatizma izzivajo podobne obžalovanja vredne dogodke? Le srečen slučaj je nanesel, da je v tem trenutku prišel na lice mesta slovenski odvetniški kandidat dr. Kukovec, kateremu se je z največjo težavo posrečilo kmečke ljudi pomiriti in napad na policijo zabraniti.

Z ozirom na krvave dogodke z dne 20. septembra, vsled katerih je bilo vse slovensko ljudstvo do skrajnosti razburjeno, velevala je že skrb za javni mir, da bi bil mestni urad celjski zaplenjeno zastavo razdraženim kmečkim ljudem vrnil, tem bolj, ker sta dva odlična celjska Slovenca, ki sta posredovala, izjavila, da jamčita, da se zastava v mestnem okrožju ne bode razvila. Kakor v zasmeh čnvstev slovenskega prebivalstva, ki tvori v celjskem okraju pretežno večino, je pa celjska policija izjavila, da so ta dan počitnice zaradi snaženja prostorov — Staubferien —, da se torej stvar ne more rešiti.

Akoravno se je v ti zadevi prosilo Njega ekscelenco grofa Claryja in Aldrigen kot c. kr. namestnika brzojavno posredovanja in akoravno je isti z dopisom 7. oktobra 1908 zastopniku Gomilčanov dr. V. Kukovcu sporočil, da je naročil mestnemu uradu v Celju, naj mu v zadevi takoj poroča, vendar se je gospod dr. Ambroschitz tudi v tem vprašanju izkazal ne predstojnika mestnega urada, ampak zastopnika društva, katerega smoter je uničenje slovenstva, „Südmarke". Dr. Ambroschitz je dotično pismeno vlogo kratkomalo zavrnil, rekoč, da zastopnik svojega pooblaščenja ni izkazal, c. kr. namestnija v Gradcu pa rekurza zoper ta odlok, kateremu je bilo pridjano od vseh prizadetih Gomilčanov podpisano pooblastilo, še do danes ni rešila. Narodna trobojnica se Gomilčanom še do danes ni vrnila.

Samo ob sebi je razumljivo, da to postopanje slovensko ljudstvo razburja in se s tem še bolj pospešuje bojkot nemških trgovcev sè strani slovenskega kmečkega ljudstva. Tako celjska policija, ki je bila 20. septembra slepa in ni ovadila niti enega izmed storilcev neštetih javnih nasilstev zoper premoženje in telesno zdravje celjskih Slovencev, na drugi strani s svojim nerodnim nastopanjem naravnost izziva k početju hudodelstev ter drzno prezira narodna čuvstva slovenskoga kmečkega ljudstva, od katerega celjsko meščanstvo živi.

Podpisani si torej dovolijo Njega ekscelenco ministra notranjih zadev vprašati:

„1. Ali je istemu gori opisani slučaj znan in ali je voljan odrediti vrnitev neopravičeno zaplenjene slovenske trobojnice?

2. Ali je isti voljan ukreniti potrebno, da se v bodoče prepreči takšno izzivajoče in narodni čut slovenskega prebivalstva Celja in okolice žaleče postopanje policije v Celji?"

Dunaj, 16. decembra 1908.

F. Ivanišević, Prodan, Perić. Biankini, Dulibić, Dr. Laginja, Dr. Rybar, F. Roblek, Iv. Hribar, Dr. Tresić, Al. Štrekelj, Spinčić, Ježovnik, Bjeladinović, Dr. Ploj.

Kupujte narodni kolek!

Kako more vcepiti učitelj otrokom ljubezen do kmetijstva?

Dostikrat čitamo v časnikih, da je sedaj ta, sedaj zopet drugi zavod napravil izlet s svojimi gojenci v kako tovarniško podjetje, da dobe jasnejšo sliko dotičnega proizvajanja, da vidijo tovarniške delavce pri njihovem delu.

Po sedanjem učnem načrtu je učitelju na ljudski šoli dano na voljo, da ali telovadi z učenci, ali jih pa vede na prosto in jih pouči v zabavnem pogovoru, kar je potrebno znati in za kar kot nazorna sredstva že najde navadno resnične predmete. Kako mikaven za šolske otroke bi bil obisk kakega večjega kmetskega doma, posebno iz mestnih ljudskih in meščanskih šol! Otrokom na deželi seveda ni treba, da dobe pod vodstvom kakega učitelja vpogled v kmetsko življenje, ko vendar lahko ob vsakem letnem času zasledujejo delo kmeta in njegovih delavcev doma in na polju.

Popolnoma druga stvar pa je pri mestnih otrokih, ki žive, izvzemši morebiti četiri ali šesttedensko bivanje na letovišču kje na deželi, v sredi mestnega trušča, med obrtnimi in industrijskimi proizvajalnicami in nimajo dostikrat nobenega pravega pojma o kmetskem poklicu in njegovi krasoti Pred kratkim se je zgodilo, da je odgovoril nek otrok na vprašanje, kdo nam daje vsakdanje mleko: „mlekarna", ne da bi vedel, kaj je to, in ob drugi priliki ni ločil pšenice od ječmena nek že bolj odrašen mestni otrok. Jedna urica na kmetskem domu v spremstvu učitelja in pod vodstvom zmiraj postrežljivega kmeta bi gotovo ne škodovala naši ukaželjni mladini. Koliko lepih slik, ki jih ne more dati najboljši nazorni nauk, bi se jim nudilo tukaj!

Na dvorišču se ravnokar pita različna prerotnina, med katero je mogoče zraven kaka vrsta, o kateri se v šoli ni govorilo. Na strehi grulijo pisani golobi. Težko se loči oko od velikega štorkljinega gnezda na slemenu. Psi čuvaji in lovski psi, ki so vajeni slušati svojega gospodarja na vsak migljaj, skačejo okoli njega veselo mahaje z repi. Kdo bi ne občudoval lepih živinskih pasem? In ali kopica veselih otrok ni vredna, da se pogovore nekoliko o njej.

Ob pobeljenih stenah snažne hiše se vijejo obrajde z rdečim, modrim in belim grozdjem, ki dajo povod k popogovoru o trtah in o grozdju. Nato pelje gospodar svoje goste v snažne in prostorne hleve. Čas je molžnje. Med tem, ko se dečki zanimajo bolj za lepe in iskre konje, ki jih ravnokar izprega iz polja domov došli hlapec, in za prosto okoli skakajoča žrebeta, gledajo deklice vzradoščeno pride dekle, ki ali sedeč pod kravami molzejo mleko ali pa je v velikih posodah nosijo v cedilnico in hladnico. Tudi tjekaj jih vodi prijazni kmet in jim razloži, kako se mleko dobiva, čisti, zboljša in spravi v denar.

Da jim še mogoče kaj podatkov o krmljenju živine, o starosti in pasmi. Mukanje krav in meketanje koz je moti tupatam in prisili marsikaterega dečka in deklico na smeh. Nato še posetijo shrambo, ki je polna raznih pridelkov, kakor žita, pšenice, ječmena, ovsa, leče, boba, grahorke itd. Učitelj se lahko prepriča o znanju svojih učencev, da stavi razna vprašanja. On in kmet lahko ob tej priliki razložita malim delo na polju in na travnikih, veselje in težave kmetskega stanu.

Zraven je kolarnica, kjer vidijo plug, brano, kose, srpe, itd., potem razne stroje kakor za sejanje, košnjo, mlatev itd. Vse te reči napotijo otroke, da posetijo kmeta tudi na polju, kadar rabi te stroje.

Potem se obišče sadni vrt, kamor tako zapeljivo vabijo rdeča jabolka in sladke hruške, nato jagodičevje ter vrtne grede. Pri vzornem čebelnjaku se s pridom gleda početje marljivih čebelic in se pri tem poda marsikak dober nauk za življenje. Učitelj še konečno primerja kmetsko življenje z življenjem mestnega prebivalstva, priprost pa vzvišen poklic kmeta z obrtnimi in industrijskimi poklici in povdarja važnost kmečkega stanu, ki redi druge stanove.

Po prisrčni zahvali se poslove od kmeta in njegove prijazne družine in med petjem nastopijo pot domov. Prihodnjič napravijo izlet v kak cvetlični in zelenjadni vrt, v drevesnico, trtnico, mlin, žago, skladišče, mlekarno, tovarno itd. Pri teh obiskih se lahko vcepi otrokom ljubezen in spoštovanje do kmečkega stanu, če se jih pravilno vodi primerno pouči.

Iz političnega sveta.

Državni zbor je bil dne 5. t. m. zaključen. To se pravi: vse dozdajno delo je takorekoč pri vragu in če sploh pride zopet do dela, bo treba začeti zidati popolnoma znova. Pa kaj se je zgodilo? Vlada je predložila načrt postave, s katero bi se naj uredile jezikovne razmere na Češkem. Naše stališče tozadevno je znano: jezikovne razmere se morajo urediti v celi državi istočasno. Toda vkljub temu bi ne bila škodovala mala razprava o vladnem načrtu. In ta bi se bila tudi menda brez vsake večje nesreče končala, da ni prišel član ministerstva, vodja trgo-

---

šil, kakor se ni še nikoli. Naposled je vendar začel briti. Dasiravno mu je bilo zelo nerodno in težko briti, ne da bi se opiral s prsti na vohajoči del telesa, je slednjič vendarle, opirajoč se s svojim grapavim palcem na lice, premagal vse ovire in obril.

Ko je bilo vse gotovo, se je Kovaljev brzo opravil, vzel izvoščka in se odpeljal v slaščičarno. Komaj je prestopil prag, je že zavpil: „Dečko, čašico čokolade!" Sam se je pa še ta hip ozrl v zrcalo: in nos je bil resnično na obrazu. Veselo se je obrnil in s satiričnim pogledom se je ozrl, nekoliko mežikajoč s trepalnicami, na dva vojaka, izmed katerih ni imel eden nos nič večji od gumba na telovniku. Nato se je odpravil v pisarno onega oddelka, kjer se je trudil dobiti mesto vicegubernerja ali če to ne, vsaj mesto eksekutorja. Korakajoč skozi vsprejemno sobo se je pogledal v zrcalo in prepričal se je, da ima nos. Potem se je odpeljal k drugemu kolegijskemu pristavu ali majorju, velikemu hudomušnežu, kateremu je pogosto rekel na razne smešne opazke: „No, no, saj vem, kakšen šaljivec si!" Med potjo si je mislil: Če se tudi major ne zakrohoče, ko me zagleda, pa bo to trdno znamenje, da se nahaja vsak del telesa tam, kjer je zanj prostor. In kolegijski pristav se ni zakrohotal. „Izvrstno, izvrstno!" si je mislil major Kovaljev. Ko se je peljal zopet naprej, je srečal ženo štabnega častnika, Podtočino in njeno hčeri poklonil se jima je in onidve sta ga radostno pozdravili; to je bilo pač znamenje, da mu ničesar ne manjka. Dolgo se je pogovarjal ž njima; nalašč je potegnil iz žepa tobačnico in zelo dolgo je tlačil tobak v obe nosnici in pri tem je mislil: „Glejte, ženski, kurji narod! Ampak s hčerko se vseeno ne oženim. Tako le malo par amour — in nič več!"

In odtedaj se je zopet sprehajal major Kovaljev po Njevskem prospektu in hodil je v gledališča in povsod ga je bilo videti, kakor da se ni nič zgodilo. Pa tudi nos je sedel mirno sredi obraza, kakor da se ni nič zgodilo in niti namignil ni, da je enkrat ušel. In odslej je bil major Kovaljev vedno izvrstno humoristično razpoložen; smehljal se je in odločno zasledoval vse lepe ženske, enkrat si je celo kupil v prodajalni trak za medaljo, dasi se ne ve iz kakšnega vzroka, ker on ni imel nobene medalje.

Vidite, taka zgodba se je pripetila v severni stolici našega obširnega carstva. Šele sedaj, ko prevdarim vse še enkrat, vidim, da je v celi zgodbi mnogo takega, kar ni podobno resnici. Pri tem ne mislim samo na to, da je čudno, nadnaravno, če ubeži nos in se pojavlja na različnih krajih v uniformi državnega svetnika, — toda kako se ni domislil Kovaljev, da je nemogoče s pomočjo časopisja iskati svoj nos. Ne mislim s tem, da bi uredništvo za te objave zahtevalo previsoke nagrade; to so malenkosti, a jaz ne spadam k skopuhom; toda kaj takega je tako neprilično, čudno in nelepo! In potem: kako je prišel nos v pečeni hlebec in kako je sam Ivan Jakovljevič . . . Ne, tega ne razumem, ne razumem. Toda najbolj čudno, najbolj nerazumljivo je, kako morejo pisate kaj takega opisovati. Res, to se mi zdi prečudno, res . . . tega ne morem kapirati. Prvič nima domovina od takih spisov nič koristi, drugič, no, tudi nihče drugi nima s tem nič haska. Res, jaz ne vem, kaj bi to bilo . . .

A vendar, kljub vsemu temu, moglo bi se zgoditi i prvo i drugo i tretje, moglo bi se celo . . . moj Bog, kaj vse se ne zgodi na svetu! Če premisliš stvar natanko od vseh strani, pa se pokaže, da je v vsem tem le nekaj res. Recite. kar hočete, taki in enaki dogodki se pripete na svetu, redko sicer, a pripete se vendarle.

vinskega ministerstva Mataja, ter da ni razžalil češkega naroda. Odgovarjal je namreč na govor posl. dr. Kramaža, ki je ostro napadel vlado zaradi poštnega odloka za Češko ter je očital vladi goljufijo in sleparstvo. Mataja je v svojem odgovoru na to, ko je branil vlado, med drugim rekel, da je češki jezik smatrati za „pripusten" v uradovanju. To je samoobsebi umevno bilo za Čehe veliko razžaljenje in vsled češke obstrukcije, ki se je na to pričela, je prišlo v zbornici do velikih kravalov. Čehi so zahtevali, da mora Mataja svoje besede preklicati, tega pa niso pripustili Nemci. In slabotna Bienerthova vlada ni vedela druzega izhoda, nego da je — državni zbor zaključila.

u **Klerikalci k zaključenju državnega zbora.** Klerikalci ostanejo vedno enaki: za čast in žep jim je — koristi in ugled naroda — deveta briga. Na drugem mestu poročamo, da se je državni zbor razbil edino ob trmoglavosti Nemcev in vlade. Naravnost sramotna slabost vlade je, da je zaključila zasedanje drž. zbora. A kaj pravijo slovenski klerikalci? Da odobravajo zaključenje drž. zbora in da so tega krivi češki in nemški liberalci. Slednje drži, samo pridodjati je treba le še, da tudi nemški klerikalci in ti v prvi vrsti. Škandal pa je, če slovenska (?) stranka daje krivdo na zaključenju drž. zb. Čehom! Ti ljudje se imenujejo narodne? Fej! Baron Bienerth bo porabil teh par tednov, dokler zopet ne skliče parlamenta, da sestavi konečno uradno ministerstvo. Najrazličnejše osebe se imenujejo, ki bi naj prevzele vlado. Pa vse to je le prazno besedičenje. Bienerthova vlada s tako slabotnim voditeljem se ne more držati, o tem je danes prepričana cela Avstrija. Čim prej gre, tem bolje.

o **Soc. demokratska stranka** sklicuje že po celi državi shode, na katerih se bode razpravljalo o položaju, ki je nastal vsled zaključenja zasedanja. V tem bi morale druge stranke pač soc. dem. posnemati. Poslanci ven med ljudstvo, vodite ga, poučujte ga, vzbujajte v njem smisel za zdravo politiko!

v **V srbski skupščini** je predložil fin. minister zakonski načrt, s katerim se dovoljuje 33 in pol mil. fr. izrednega kredita za oborožanje ter predlog, da se dovoli 7 mil. naknadnega kredita za vojsko za l. 1909. Oba predloga sta odstopljena odseku.

v **Na Ogrskem** se baje pripravlja nova koalicija pod pokroviteljstvom Apponyija, Andrasyja in Kossutha. Zakonski načrt o zemljiškem davku je bil v zbornici sprejet.

v **Turško bolgarski spor.** Bolgarska je sklenila razorožiti, kakor hitro je izvedla, da Turčija ne zahteva več vsled ruskega predloga nove ureditve turško- bolgarske državne meje.

v **Angležki kralj** in kraljica sta prišla na poset na berolinski dvor in sta bila svečano sprejeta.

v **Uredba jezikovnega vprašanja v Dalmaciji.** V notranjem ministerstvu so se vršila posvetovanja o uredbi jezikovnega vprašanja v Dalmaciji ter bode baje že v najbližji bodočnosti izdana naredba, s katero se določa hrvaščina kot notranji uradni jezik, v katerem si bodo uradi med seboj dopisovali, za vnanjo službo (menda za dopisovanje z ministerstvi in uradi v drugih kr novinah) ostane še nadalje italjanščina. Italjani pripravljajo akcijo proti tej naredbi.

Gospodarski paberki.

v **Gospodarska razstava osrednje gospodarske družbe za Češko v Pragi** bode od 29. maja do 6. junija t. l. ter bode obsegala te le skupine: I. Gospodarski stroji, motori in orodje. II. Rogata živina, konji, prašiči, ovce, koze in živina za vpitanje. III. Razstava kuretine. IV. Poljski pridelki in primerjajoči poskusi. V. Posebna razstava znanstvenih in strokovnih poljedelskih spisov, melioracijskih načrtov, diagramov ter raznih društvenih in učnih pripomočkov. VI. Gospodarske potrebe in pripomočki (krmila, umetna gnojila itd.) VII. Razstava raznih poljedelskih strok (mlekarstvo, pivovarništvo, vinogradništvo, čebelarstvo, hmeljarstvo itd.) VIII. Hranila in pijače. IX. Zbirka muzeja kraljevstva češkega in glavnega mesta Prage. X. Rokodelski in industrijalni izdelki. — Kakor se vidi, bode razstava zelo zanimiva. Take razstave se vrše vsako leto na Češkem in v prav izdatni meri pospešujejo razvoj poljedelstva v vseh strokah.

v **Uradni veterinarni list poljedelskega ministerstva** poroča o velikem razširjenju živinske kuge v Mali Aziji in od tam tudi v evropsko Turčijo, kjer je že nastopila v bližini Carigrada. Naša vlada je odredila najstrožje varnostne naprave.

Katera umetna gnojila se sme mešati med seboj in katera ne?

Superfosfata se ne sme mešati s Tomaževo žlindro in kalijem, z drugimi gnojili se lahko meša kadarkoli se hoče.

Tomaževa žlindra se ne sme mešati s superfosfatom, hlevskim gnojem in žvepleno-kislim amonijakom, meša se pa lahko vsak čas s čilskim solitrom in kalijem, s kajnitom in kalijevo soljo sme se mešati le tik pred uporabo.

Hlevski gnoj se ne sme mešati s Tomaževo žlindro in kalijem, meša se pa lahko vsak čas s superfosfatom, kajnitom. čilskim solitrom, kalijevo soljo in žvepleno-kislim amonijakom.

Kajnit se lahko meša, kadar se hoče s superfosfatom, hlevskim gnojem, čilskim solitrom, kalijevo soljo in žvepleno-kislim amonijakom, s Tomaževo žlindro in kalijem pa le tik pred uporabo.

Čilski soliter se lahko vsak čas meša s superfosfatom, Tomaževo žlindro, hlevskim gnojem, kajnitom, kalijevo soljo, z žvepleno-kislim amonijakom.

Kalijeva sol se lahko meša vsak čas s superfosfatom, hlevskim gnojem, kajnitom, čilskim solitrom in z žvepleno-kislim amonijakom, s Tomaževo žlindro in kalijem pa le tik pred uporabo.

Žvepleno-kisli amonijak se ne sme mešati s Tomaževo žlindro in kalijem, sme se pa mešati vsak čas s superfosfatom, hlevskim gnojem, kajnitom, čilskim solitrom in kalijevo soljo.

Kalij se ne sme mešati s superfosfatom, hlevskim gnojem in žvepleno-kislim amonijakom, s Tomaževo žlindro in čilskim solitrom se lahko meša vsak čas, sme se pa mešati le tik pred uporabo s kajnitom in kalijevo soljo.

Koliko je na zemlji goveje živine?

Neki časnikar je izračunal sledeče: v severni Ameriki 66·86 miljonov, v Argentiji 21, na Nizozemskem 1·7, na Ruskem 42·2, v vzhodni Indiji 52, v Nemčiji 19·3, na Francoskem 14·3, v Avstro-Ogrski 16, v Avstraliji 8·34, v Italiji 5, v Rumunski 2·59, v Bolgariji 1·8, v Švici 1·4, v Kaplandiji 1·9. na Angleškem 11·7 in v Belgiji 1 miljon glav.

Kako dobimo zimske jajčarice?

Sveža jajca se plačuje pozimi z dvojno ceno nego poleti. Kolikor mogoče veliko število jajc dosežemo pozimi z umetnim in obilnim krmljenjem ter z gorkimi hlevi (seveda predpogojno, da so živali tudi zgodnjega spomladanskega gnezda). Žival se mora zunaj in znotraj ogrevati. Kot sredstvo zunajne gorkote nam služijo dobri, topli hlevi, kakor priložnost do pregibanja, oziroma kopanja (brskanja). Notranja gorkota se doseže z obilno krmo, posebno z gorko, mehko pičo, katero se poklada zjutraj in zvečer, nadalje s tolščastimi pičami, kakor z mlekom, mastnim mesom, turšico, konopljo, lanom in drugim zrnjem, katero se poklada zvečer, ker isto vsled daljšega in vplivnejšega prebavljanja povroča gorkoto, katera dobro služi živalim ponoči. Nadalje je paziti na to, da se redi le popolnoma zdrave in ne prestare živali. Le zdrave živali neso, vsled česar se mora skrbno paziti na pravilno oskrb, čistost hleva, pitnih in za pičo rabnih posod, kakor živali samih, odvrniti vse, živalim na zdravju škodljive vplive ter uporabljati ugodna sredstva v preprečenje nalezljivih perotninskih bolezni. Po „Per."

Krmite vedno ob gotovih časih!

Ako hočemo, da perotnina dobro uspeva, potem je velike važnosti, da se ji poklada krma vedno ob določenih časih. Pri nerednem krmljenju se potika perotnina vedno okoli krmljišča ter je vedno razburjena, vsled česar ji ne tekne tudi najboljša krma. Velike prednosti nudi rejcu redno krmljenje. Raje manj krmiti, a to redno — ob gotovih časih, ker to koristi živalim veliko več, nego obilna krma pokladana neredno.

Po „Per."

Pepel kot nastelja za perotnino.

Lesni pepel je zelo dobra nastelja za perotninske hleve, ker ovije in ohrani perotninske odpadke ter preprečí okuženje zraka v hlevih. Tudi perotninske mrčesi se deloma ž njim ugonobi. Slednje se uspešno doseže, ako se vrže pepel proti stropu in stenam, da se vsede v vse njih razpoke ter pokonča v teh se nahajajoče mrčesi. Perotninski odpadki pomešani z lesnim pepelom tvorijo izvrsten gnoj za zelenjadni vrt itd., v katero svrho ga je dobro zmešati s prstjo.

Po „Per."

Nadomestilo za mleko?

V novejšem času je prišel zopet v večji meri nek kemični „produkt" v obrat pod imenom „suho mleko" kot nadomestilo za kravje mleko. C. kr. splošni preskuševalni zavod za živila na Dunaju je konštatiral, da sestoji to „nadomestilo" sledeče:

masti	27·49%
mlečnega sladkorja	36·17%
kazein	24·64%
mineralnih snovi	6·86%
vode	5·08%
	100·00%

„Suho mleko" se pri segritju v na prilično 80° Celzija razgreti vodi lahko raztopi in nadomešča tako pripravljeno, če se mu pridene nekaj sladkorja, sveže mleko — tako pravijo. In že prihajo zakleti sovražniki agrarcev in se vesele, da jih bodo dali po — žepu. Naj imajo veselje! Saj trajalo bo tako dolgo kakor takrat, ko so iznašli nadomestilo za jajca in ko je količina tega nadomestila za 5 jajc stala — 10 vinarjev.

Neka gospodinja, ki si je za poskušnjo kupila to nadomestilo za mleko, pravi, da se ta godlja glede kakovosti ne more z najslabšim mlekom meriti.

Bomo videli!

Izračunanje kubične vsebine drevesnih debel.

„Fricks Rundschau" prinaša tozadevno jako priprosto formulo, s katero se včasi lahko kubična vsebina celo v glavi izračuna.

$$\text{Vsebina} = \frac{6.\ D.\ P^2}{1100}$$

t. j. šestkratna dolžina debla v čevljih se množi s poprečnim premerom povzdignjenim na kvadrat (t. j. pomnoženim sam s seboj) in svota se deli s 1100. Rezultat je kubična vsebina v kubičnih čevljih.

N. pr.: Deblo meri 20 čevljev v dolžino in ima poprečni premer 20 palcev. Torej: $6 \times 20' = 120$ in P^2 t. j. premer pomnožen s premerom $20'' \times 20'' = 400$. $120 \times 400 = 48.000$, to deljeno z 1100 ali okrajšano $480 : 11 = 43·6$ kubičnih čevljev.

Kako Slovanstvo napreduje?

Naša rešitev ne leži v veliki politiki, nego v podrobnem, osobito gospodarskem delu. Poglejmo, kako stojimo Slovani glede slednjega? Koncem l. 1907 sta bili v naši državi 7802 kmetijski zadrugi. Namen teh zadrug je, da se dajejo kmetom posojila na čim manjše odstotke in se reši ljudstvo raznih bogatih oderuhov ter se tako gospodarsko blagostanje dvigne. Od teh zadrug odpade na: Čehe 2166, Poljake 822, Slovence 562, Hrvate 206, Rusine 176, Srbe 181, Lahe 95, Rumune 128, Nemce 3277. Te številke nam povedo, da gospodarski stojijo najboljše Nemci, za njimi Čehi, Poljaki in Slovenci. Če primerjamo s to gospodarsko silo politično moč teh narodov, vidimo, da so danes Nemci tudi politični gospodarji. Njihovi najmočnejši nasprotniki pa so Čehi. Gospodarska moč je pogoj za uspešni politični boj. Vseh slovanskih zadrug je 3951, torej več nego nemških. To pomeni: če bi šli vsi Slovani v pol. boju proti Nemcem skupno, ej, kako lahek bi bil boj, kako lahko bi se z Nemci obračunalo. Eto, kaka sila je v slovanski edinosti. In naša gospodarska sila raste od dne do dne, ž njo pa tudi naša politična moč. Naprej v gospodarskem delu!

Pouk o rezi v vinogradih!

Rez je brezdvomno eno najvažnejših del v vinogradih. Saj že ljudska prislovica pravi, da neuk rezač lahko več veder vina na dan s škarjami iz vinograda odnese.

Rezač mora paziti na to, da dobi trs pravilno obliko in da to svojo obliko tudi obdrži. On mora v ozir jemati lastnosti različnih vrst (sort) in pa moč posameznih trsov. Tuintam hoče biti že kateri trs previsok; treba je v pravem času misliti na na znižanje, ki se ima vršiti tako, da rodovitnost trsa ne trpi. Sploh se je ozirati pri rezi na toliko okoliščin, da jih ni mogoče v kratkem sprisu tako podrobno objaviti, kakor bi bilo to potrebno.

Pri vsakem delu, tako tudi tu je praktično razkazovanje najboljši pouk.

Da se nudi taka prilika vinogradnikom ptujskega okraja, bode podpisani, če bode vreme dopuščalo, letos učil rezati osobito v takih krajih, kjer se mu zdi to posebno potrebno in sicer:

15. sveč. ob eni uri popoldne pri g. Pukšiču v Preradu. 16. sveč. ob deveti uri predp. pri g. Lovrecu v Polancih. 16. sveč. ob eni uri popold. pri g. Šoriju na Polenšaku. 17. sveč. ob deseti uri predp. pri g. Šeguli v Kukovi. 18. sveč. ob eni popold. pri g. Vnuku v Sakušaku. 19. sveč. ob deveti uri predp. pri g. Koserju v Dragoviču. 22. sveč. ob deseti uri predp. pri g. Graberju v Karčovini. 24. sveč. ob deseti uri predp. pri g. Zajšeku na Mestnem vrhu. 25. sveč. ob deseti uri predpoldne v dež. vinogradu pri Sv. Urbanu. 26. sveč. ob deveti uri predp. pri g. Papstu pri Sv. Andražu v Sl. gor. 2. sušca ob deveti uri predp. pri g. Vrabiču v Stopercih. 3. sušca ob eni uri podpold. v dež. vinogradu v Narapljah. 5. sušca ob eni uri popold. v dež. vinogradu na Rodnem vrhu. 6. sušca ob deveti uri predp. pri g. Wratzfeldu v Jablovcu.

Po šestem sušcu je pa podpisani na razpolago tudi drugam v svojem delavnem okolišu, ako se ga zahteva.

Razume se, da se bodo pri teh sestankih lahko razmotrivala tudi druga vprašanja bodisi vinarske ali sadjarske stroke.

J. Zupanc,
dež. vinarski inštruktor v Ptuju.

Dopisi.

Iz Št. Pavla pri Preboldu. Pri nas so ljudje, ki se jih moramo Slovenci savinske doline sramovati. Pristen Savinčan je toliko brihten, da dobro ve razločevati, kaj hočejo mazači pri ptujskem „Štajercu" s svojim listom. A pri nas so kmetje, ki se smatrajo za jako brihtne in mislijo, da bodo v „Štajercu" našli vso modrost, zato pa pustijo prihajati to cunjo v svoje hiše. Opozarjamo jih danes, da bomo mi zavedni Slovenci, če ne bodo prenehali podpirati gnile Orninigove stranke, izvajali najstrožje posledice. Takih ljudi ne bomo več smatrali za rojake. „Narodni list" je danes tako poljudno in napredno pisan list, da bi ga moral imeti vsak slovenski naprednjak v svoji hiši. Torej pozor!

Slovenji gradec. Nečuveno predrzni zopet postajajo naši nemškutarčki. Zato bo dobro, da si jih nekoliko ogledamo. Na pošti je kajpada vse „tajč" in slovenski nočejo znati ali pa res ne znajo. Vsaj naše ljube gospo-

dične se drže, kakor da ne zna nobena besede slovenski. Za vraga nočejo govoriti z nami slovenskimi kmeti v našem jeziku. Ta bi bila lepa! Stvari ne bomo mirno pustili tako še nadalje! Če ne znate ali nočete znati našega jezika, pa se dajte premestiti v nemški del dežele; ne pustimo pa in si kratkomalo prepovemo, da bi se nas pošiljalo na pošti od enega uradnika do drugega, češ jaz ne razumem, on vas bo razumel. Opozarjamo poštarja Golla, ki je postal to, kar je, z našim slovenskim denarjem, da si tega ne bomo več pustili dopasti. — V tukajšnji trafiki človek ne dobi dvojezičnih voznih listov in če jih zahteva, se prodajalka zareži, da so jih pač nekdaj imeli, da jih pa zdaj nimajo, ker je tukaj baje vse „tajč". To le Vaše nemštvo Vam bomo že izbili iz trdih butic. Potrpite!

Od Sv. Barbare v Halozah. Našega gospoda župnika so prihajajoče občinske volitve skoraj že zmešale. Nekoč je bil povabil jednega posestnika k sebi na pogovor. Ker se bližajo občinske volitve ga vpraša župnik kako se bo kaj volilo. Morda si misli g. župnik, da se bode volilo kakor cerkvene ključarje? Takrat je bil namreč izvoljen tisti, ki je najmanj glasov dobil, tokrat ne bo šlo tako.

Tudi „Izobraževalno društvo" v župnišču ne bode nič pomagalo. Društvo šteje par mlečno-zobnežev, s temi pa pri volitvi ni nič.

Pustite mirne in poštene može pri miru miru, drugače bomo prisiljeni odločneje nastopati. — Z duhovniki v občinskem odboru je prazna slama. — Kadar je popravljanje cest ali preiskava po občini, ga ne boš videl. — Časti pa za občinski odbor ne iščemo. V žep pa tudi premalo pride.

Kaj pa je Lizika zadnjič tako dolgo fantazirala na pragu? Mogoče dopis iz „Haloz"? Ali se ji je vrtelo po glavi, kako veselo je bilo na gostiji? Oh, pa še kočiji. —

O volitvah bodemo poročali o pravem času, ker bode tudi Lizika zanje agitirala.

Poljski Holožan.

Iz Žetal. „Slovenski Gospodar" se mora neprestano zaletavati v naše napredno časopisje in posebej v naše vrlo narodno in napredno učiteljstvo. Da bodo pa imeli gospodje enkrat tudi kako drugo kost, evo jim tukaj lepe slike:

Poglejte si vendar nastop Vašega tovariša kaplana v Žetalah v šoli v pričo otrok. „Hudič, vrag, lucifer, brezverci" — t — t — t — tvoj o — o — oče je — je hu — hudič in ti si njegova hčerka." Neko drugo uro je imel ta oznanjevalec božje besede (ker so otroci doma razložili njegov verouk) v 3. razredu med poukom klobuk na glavi, v levici neko knjigo, v iztegnjeni desnici pa palico ter je vpil kakor blazen: „hudič, hudiči, brezverci" in pretepaval otroke. Kaj poreče k temu verouku mil. k. in šk. Mihael Napotnik? Dobre delavce si je vzgojil za svoj vinograd. Ni čuda, če vera peša in hira. —

To je nastop duhovnika, veroučitelja in spovednika sv. katoliške cerkve. To je Kristusov nauk. — V cerkvi pa, namesto da bi razlagal božjo besedo, govori o neki koruznici in cunjah, ki jih ima ljudstvo hranjene. Mogoče je te stvari kje po posteljah preiskoval, časa ima dosti, v šolo ne gre, na spoved tudi ne (to mora župnik, saj dobi on za to plačo).

Ali se bo vera na ta način širila, in ali so res „liberalni" učitelji krivi, če vera peša? Če bi storil kaj takega kak učitelj, bil bi takoj ob kruh. Tak nevredni oznanjevalec božje besede pa sme, saj je ves vladni sistem za njim. Par let še tako naprej, in rimsko-katoliška vera doseže pri nas svoj cilj.

Tukaj g. dr. Korošec imate priložnost, učiti svojega tovariša morale, katehetike in nastopa med ljudstvom. Če bodete vi oznanjevalci vere pravilno postopali napram ljudstvu in šolski mladini, bodo tudi uspehi boljši nego jih imamo. Saj učite vi baš nasprotno nego Kristusova vera. Kar se pa tiče našega narodnega učiteljstva, Vam mi, ljudstvo, beležimo enkrat za vselej: „Če bodete Vi oznanjevalci sv. vere tako taktno postopali in učili mladino kakor naše vrlo narodno učiteljstvo, izginil bode prepir med nami in greh sploh iz sveta."

Faran.

Pišece. Naši klerikalci bobnajo v „Straži", da so najuglednejši možje cele župnije in da jeza načelnika posojilnice z navdušenjem izvoljen g. Gerec. Da pa je on res najodličnejši, se mora spoznati že iz tega, da so ga pred več leti župniki cele videmske dekanije z farovža vrgli in nagnali. V zahvalo za to je postal klerikalec.

Drugi, ki ga „Straža" šteje med najodličnejše, je: Podvinski. Kakšne koristi je nam, oziroma občini Globoko pridobil? On je kriv, da se je nova šola postavila na moker svet, da se je že začela podirati. To se imajo Globočani njemu zahvaliti.

Št. Jur ob juž. žel. Imeli smo sv. misijon, kakoršnega je pač mogel ljubljanski jezuit prirediti. Nekaj tretjerednic je postalo precej vrtoglavih. Ne vidijo druzega, nego liberalca, brezverca. Dal Bog, da se natepe kmalu veliko dela. Potem jih bo že nehal „taifel" skušati in pridejo zopet do pameti, kolikor je pri njih sploh mogoče.

Misijon se pri nas ponavlja, kadarkoli se bližajo kake volitve. Sedaj stojimo tik pred občinskimi volitvami. Naši duhovniki bi radi dobili popolno oblast v občinskem zastopu. Dolgi Žganek in bleščeči se Valentek delata ta čas kot sicer nikoli. Pa še si ne upata z lastnimi „sredstvi" zmagati, morala sta poklicati jezuita. S tem sta si dala ubožno spričevalo.

To pot pogrešamo našega dr. Povaleja. Zadnjič je bil v Št. Jurju, ko je naznanil krajnemu šolskemu svetu, čegar načelnik je, svoj račun. Znaša okoli 200 K. Dr. Povalej si je zaračunil vožnje in zamudo časa. Ali je računil celo vožnjo, on, ki je imel lani in prejšnja leta znižano vožnjo?! Kaj je pa zamudil dr. Povalej, ki je itak za vsak celi dan od države plačan?!

Nekteri člani so sicer proti računu ugovarjali, toda večina ga je na predlog župnika odobrila. Seveda, s tujo roko je lahko po kačo seči.

In taki-le ljudje hočejo z občinskim imetjem gospodariti! Bog vari!

a **Rogaška Slatina.** (Naše poštne razmere.) — Zopet stara pesem! Še do danes se niso naši javni uradi naučili upoštevati najprimitivnejših željá ogromnega števila prebivalstva! Nasprotno! Če hočeš v tem oziru kaj doseči, treba je dolgih prošenj, resolucij, interpelacij itd. in še to mnogokrat brez uspeha. Občinski uradi pod slatinsko pošto spadajočih občin so se že zdavnaj pritožili na c. kr. poštno ravnateljstvo v Gradcu, ker ima ta pošta, ki je namenjena interesom ogromne večine slovenskih tukajšnjih prebivalcev, še vedno samo nemški poštni pečat, samo nemški napis na uradu, ker so vse interne odredbe tukajšnjega poštarja samo nemške, ker rabi v občevanju s slovenskimi strankami samo nemške tiskovine, ker ima poštni voz iz Rogatca v Poljčane in nazaj, kakor tudi oni iz slatinskega kolodvora na poštni urad še vedno samo nemške napise itd., pa še do danes se gospodom v Gradcu ni zdelo vredno, da te nedostatke odpravijo!

Sramotno za c. kr. poštno ravnateljstvo je, če ga je treba na take dolžnosti še posebej vedno in vedno opozarjati. Koliko bi lahko c. kr. uradi sami prispevali k mirnemu skupnemu življenju obeh narodnosti, če bi ne žalili narodni ponos slov. prebivalstva s takim preziranjem najenostavnejših njegovih pravic.

Zahtevamo, da c. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Gradcu takoj odpravi zgoraj omenjene nedostatke.

Naj nikar ne pride zopet z medenimi obljubami, kakor že enkrat, da se bode upeljal dvojezični poštni pečat, ko se dosedanji „izrabi". Pri sedanjem stanju tehnike bi zopet lahko celo večnost čakali na pečat, kakor smo dosedaj!

Upamo, da se nam ne bo treba še nadalje pritoževati radi teh nedostatkov, ker bi sicer morali nele pritožiti se, ampak tudi pošteno zaropotati.

Štajerske novice.

u **Prvaštvo in zopet prvaštvo,** to je začetek in konec Linhartove modrosti v „Štajercu". Napihuje se ta ptujska žaba, da se bojimo vsak čas nesreče. Misli, da se bomo mi prerekali z bivšimi anarhisti. Ljudje, ki spadajo v Feldhof ali prisilno delavnico, zbujajo le naše pomilovanje. Lajanje Ornigovega glasila in smrdljivost Linhartove kloake nam je le znamenje, da jahamo. Ornig in Linhart pa se bosta s „prvaštvom" zadavila! Amen.

Češki poslanec Klofač je v delegaciji dne 30. septembra 1908. govoril dobesedno:

Uporabljam zavedajoč se tega svojo imuniteto k temu, da s te delegacijske tribune naravnost z gromovitim glasom kličem celemu narodu, da se ravna po tem principu posebno sedaj strogo in konsekventno, da ne razbija nemških oken, ampak da ne obiskuje nemških in nemško-židovskih trgovin, da ne kupije tujih izdelkov in tako mogočno uveljavi svojo moč kot konsument, ki zamore v odločilnem trenutku uprizoriti čudeže, če je organiziran. In četudi na nas pošiljajo orožnike in vojake! Ti nas sicer zamorejo razganjati, morda tudi raniti, toda niti s topničarstvom niti s celimi divizijami kavalerije nas ne more nihče prisiliti, da bi šli v prodajalne naših sovražnikov, *kojih buršački sinčki nas provocirajo, in da bi jim dajali svoje težko pridelane groše. Zločinec proti češki stvari je sedaj vsak, kdor bi ravnal drugače. Niti vinarja ne več onim, ki nas zasramujejo in žalijo!*

Ponavljam: Niti ena češka noga, ne sme več v trgovine onih, ki pljujejo na vse, kar je nam sveto in drago. Čeh Čeha mora podpirati, -- Čeh pri Čehu kupovati!"

Slovenci, vzemite si k srcu ta zlati nauk.

u **Ljutomer.** Naš „stari čuk" pač ne da miru. Nekje je baje našel par sokolskih peres, se odičil ž njimi, in sedaj misli, da je že orel. Dragi, glej, da se ti ne pripeti kakor sraki, ki se je našemila s pavovim perjem! Hvali se z velikim številom članov pri bral. društvu in kako skrbi za naobazbo. Tega pa nam ne pove, kaki so člani in zakaj so pri društvu. Kaj ne, to vse ljubezen stri?! Tiste „liberalne velikaše" pa nam naj le imenoma pove, ki hodijo na šulferajnske slavnosti, kajti mi jih še do sedaj ne poznamo.

o **Imenovanje na Kranjskem.** Fran Župnek pride kot okr. glavar v Radovljico, Fran Schitnik ostane v Postojni in v Črnomelj pride nadkomisar Domicelj.

Žalec. V št. 4. „Nar. Lista" z dne 28. pros. t. l. se nahaja med štaj. novicami tudi članek z nadpisom: „Občni zbor kmetijske podružnice v Žalcu," iz katerega bi se lahko sklepalo, kakor bi tukajšnji nadučitelj g. A. P. deloval le v prospeh hmeljarstva in da v povzdigo drugih kmetijskih panog dosedaj še ničesar storil ni. Ne samo v Žalcu in v bližnji okolici, marveč tudi širom Savin. doline poznajo ga kmetovalci in razumniki kot umnega sadje- in vinorejca; pa tudi gozdarstvo mu ni tuja stroka. Kot strokovnjaku se mu je zapored poverilo od šol. obl. častno mesto poročevalca o stanju šolskih vrtov celega celjsk. okraja in kot tak je imel, ima in bo imel priliko obilo delovati v procvit sadjarstva in vinarstva. Pozabiti se ne sme pribiti dejstva, da žalska šola doslej še nima prepotrebnega šol. vrta, s kakršnim se ponaša dandanes že vsaka najbolj zakotna gorska vasica in če je hotel g. A. P. svojim učencem in odraslim kaj nuditi, moral jih je peljati v zasebne tuje drevesnice in trtnice.

a **Nemarnost avstr. pošt.** Kakor je znano, se včasi poštne pošiljatve na naših poštah rade zakasnijo. Zato baje še sedaj ni prišel zlati križec g. dekana Jurkoviča v Ljutomeru. Treba bode še nekaj uslug ljutomerskim Nemcem!

a **Ustrelil** se je dne 4. t. m. v Mariboru 27 letni železn. uradnik J. Czizek iz Dunaja. Vzrok je neznan. Na nekem lističu je izrazil željo, naj se njegovo telo porabi za anatomične namene.

b **Pri občinskih volitvah v Marijagradcu pri Laškem trgu** so bili izvoljeni v obč. odbor trije napredni Slovenci. To je za tamkajšnje razmere že lep uspeh.

b **Kmečka hranilnica in posojilnica v Petrovčah** je podarila požarn brambi v Arjivasi 20 K ter ubožcem v petrovški občini tudi 20 K.

b **Ljubno v Gornji Savinski dolini.** Ravnateljstvo tukajšnje domače zavarovalnice zoper ogenj za gornjegrajski okraj je sklenilo, da se tistim zavarovancem, ki imajo že deset let svoja poslopja tam zavarovana, zanaprej zavarovalnina za 20 odstotkov zniža. Ta ukrep domače zavarovalnice bode mnogim dobrodošel ter poučil tiste, ki so leta in leta plačevali zavarovalnino v židovske roke, ne da bi kaj od tega imeli, ter bo služil v odgovor brezvestnim agentom, ki so domačo zavarovalnico hoteli ugonobiti, kar pa se jim je popolnoma ponesrečilo. Sedaj so premagane vse težave, društvo stoji z obilnim rezervnim zakladom trdno, in bode v prihodnje tudi domače požarne brambe začelo podpirati.

b **Gozdarski komisar za ljutomerski okraj** je Nemec dr. Kappel, ki stanuje v — Lipnici! Ljutomersko okr. glavarstvo spada namreč pod gozdarsko okrožje Lipnica-Lonč-Radgona. Samo da je več vzroka, da se nastavi slov. ljudstvu tujega, njegovega jezika nezmožnega uradnika!

a **Slov. požarno brambo v Šikoljah pri Pragarskem** bi radi dobili nemškutarji Stampfl, Waldhauser in Korošec v roke. Slovenski Šikoljani, pazite!

a **Za pravico samoslov. uradovanja** se bori občina Okoslavci pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Pot je povsod tista: stvar bo morala tudi okosl. občina tirati na najvišje sodišče.

b **Surovež.** 29 letni Vid Rajh je gnal iz Litmerka pri Ormožu v ptujsko klavnico telico. Žival je bila v Ptuju že čisto upehana; Rajh jo je najprej surovo s palico obdeloval in ko to ni izdalo, ji je sukal rep, da bi jo spravil naprej. Policaj ga je najprej posvaril, nato pa zaprl.

b **Poštne razmere v Mariboru** Pred kratkim se je oddalo v Mariboru pismo s samoslovenskim naslovom za

Laški trg. Pismo se je oddalo 19. jan., a je srečno priromalo v Laški trg 27. jan. Romalo je najprej v Ivnico in od tam nazaj v Maribor, kjer je vendar nek „kunštni“ poštni uradnik stuhtal, kje je Laški trg. O naših poštnih poštnih uradih se čuje sedaj toliko pritožb, da bo treba vzeti v roko železno metlo. Drugače Švabov ni mogoče naučiti pameti.

o **Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju** priredi sledeča zborovanja: V soboto 13. sveč. zvečer na Vidmu. Natančneje se izve pri g. Klineju, nadučitelju v p. na Vidmu. V nedeljo 14. sveč. po rani maši na Zdolah pri Vidmu v gostilni g. Ivana Černoga; istega dne ob 3. pop. v Pišecah. Natančneje se izve pri g. nadučitelju Kokotu. Povsod govori g. Miloš Štibler, zadr. pot. učitelj v Celju, o zadružni vinski trgovini. Vsi vinorejci in prijatelji istih naj se teh strokovnih zborovanj zanesljivo udeleže. Vinarska zadruga v Celju začne kmalu poslovati, zato je treba predpriprave dogotoviti. In med te spada tudi pouk prizadetega občinstva.

d **Deželni šolski svet** je dovolil v svoji seji dne 4. t. m. razširjenje štirirazredne ljudske šole v Laškem trgu v petrazredno. Dovolil je nadalje meščanskemu učitelju J. Hölzlu v Celju ustanovitev šole za gosli. Za nadučitelja v Št. Janžu na Vinski gori je imenovan učitelj g. Aleks. Alt pri Sv. Tomažu blizu Ormoža. Nastavljena je definitivno na ljudski šoli pri Sv. Antonu v Leskovcu učiteljica v Dobovi ga Terezija Potočnik-Požar. V začasen pokoj je stopila def. učiteljica v Zgor. Poljskavi, gospodična Marija Negovetič.

d **Iz Št. Jurja ob Taboru.** Zadušila in vsa ožgala se je 90 let stara Terezija Brišnik-Malik.

o **Iz Št. Jurja ob Taboru.** Na tukajšnjem sejmu 29. m. m. je prodal posestnik Vaslé, p. d. Dragar, iz Lok par volov ter enega samca in izgubil izkupiček 1100 K. A vsoto je našlo pošteno dekletce Ocebek ter mu jo zopet izročilo.

d **Iz Gomilskega.** Občni zbor kmet. podružnice za vransko okraj je izvolil delegatom za Gradec gg: Šauer, graščak, Vransko, Cukala, župan, Gomilsko ter Plavšak, poštar, Št. Juri.

o **Vinarski instruktor** za šmarski in rogaški okraj g. Franc Stamberger je postal na tem mestu definitiven. Čestitamo za kmetijstvo teh okrajev prezaslužnemu možu!

o **V šmarski šolarski kuhinji** dobiva sedaj vsak šolski dan 200 otrok toplo kosilo, dočim se je prejšnja leta le po 150 porcij na dan razdelilo. Nad 10.000 skledic tečne hrane podarila je lansko zimo dobrosrčnost Šmarčanov revni mladini. Letos se kuha v dveh kotlih. Tudi za novi drugi kotel je samo jedna večerna družba potrebni znesek (nad 50 K) zložila. V vodstvu kuhinje je tržki župan g. Ferlinc, krajni šol. ogleda, eden katehet, eden učitelj in kot skrbeča gospodarica učiteljica gč. Hočevar. Ta, še 2 njeni tovarišici in 2 tovariša so prostovoljno prevzeli nadzorovanje otrok med kosilom. Dasi kr. šol. svet brezplačno prepusti prostore za kuhanje in obedovanje, ni kuhinja sama podrejena nobeni šolski oblasti, je samostojna privatna dobrodelnost.

d **Težke opekline** ste dobili delavka Marija Lah in njena hčerka iz Žič pri Konjicah. Lah je prevrnila svetiljko, vsled česar se je vnelo pri peči viseče perilo. Razburjeno ste obe gasili, a ste dobili težke opekline na rokah in na obrazih. Obe so pripeljali v celjsko bolnišnico.

d **Umrl** je v Partinjah pri Sv. Juriju v Slov. gor. veleposestnik Jurij Povalec, star 88 let.

d **V Slov. Bistrici** se snuje nova ženska podružnica Ciril in Metodove družbe; v kratkem se vrši prvi tozadevni sestanek, h kojemu se vljudno vabijo vse narodne dame iz mesta in okolice. Ob ustanovitvi te podružnice se bo vršil ob enem tudi občni zbor moške podružnice, ki vegetira že več časa brez pravega odbora. — V družbinih nabiralnikih pri g. P. Novaku in v hotelu „Avstrija“ se je v minulem mescu nabralo K 8·60.

b **Dvoboj med dekleti.** Iz Sv. Petra v Savinski dolini se nam piše, da so si kar tri dekleta napovedale dvoboj. Vzrok je tamkajšnji zali organist. Radi tega so se po dolgi brezuspešni ljubezni in hudih medsebojnih bojih odločile, da naj meč in usoda razsodita, katera se bo v bodoče radovala živahnega organista. Res težko verjamemo, da so te tri zaljubljene Micke iz Podloga. **Opazovalka.**

b **Klerikalno zadrugarstvo.** Pišečki klerikalci so s svojo posojilnico zavozili tako, da se je je celo klerikalna zadružna zveza otresla. Posojilnico je na to spravila ljublj. zveza slov. zadrug v red. Sedaj pa snujejo tisti, ki so pri tej posojilnici zavozili, novo klerikalno posojilnico!

a **Umrl** je pri Sv. Ani na Krembergu Ivan Spindler pos. in dolgoletni obč. odbornik v Ledineku. Bil je dober Slovenec.

a **Nemško obrtno društvo za Maribor in okolico** je imelo v soboto pri „zamorcu“ v Mariboru svoj občni zbor. Na vrsti so bila politična vprašanja; za deželnozb. kandidata se je od društvene strani postavilo Wastiana in Negerja. Govorilo se je tudi o kandidatu v splošni kuriji — no jabelko je kislo, in nikdo noče prav vgrizniti. Nemci tega mandata ne bodo imeli — to je že danes skoro gotovo.

a **Na upeljavo monopola na vžigalice** se menda resno misli, ker vlada zadnji čas ne dovoljuje nobenega razširjevanja tvornic za vžigalice.

a V **Ljutomeru** je kupil g. dr. Grossmann hišo g. Lentza, jedno najlepših hiš v trgu. V nji bi bili krasni prostori za slov. steklarja.

a **V Dravo je skočila** v Mariboru kuharica brez službe F. Juvan iz Ljubljane. Vendar so je še pravočasno rešili iz mrzle kopeli. Juvan je to baje storila iz nesrečne ljubezni.

a **Dolge prste** ima 17 letni Alb. Stridinger v Mariboru. Svojemu očetu je ukradel 280 K in jedno uro ter na to pobegnil. Zasledovalo se ga je brzojavno in ga je policija že v Celovcu prijela.

a **Ponesrečil** se je delavec Braunik na koroškem kolodvoru v Mariboru. Minul četrtek je padel z železn. voza in se na glavi in rokah tako ranil, da so ga morali spraviti v bolnišnico.

b **Kam plovemo?** Iz Ljutomera se nam še piše: Okrajni zastop ljutomerski je imel v svoji polni seji dne 28. jan. med drugim rešiti tudi prošnjo tamošnjega telovadskega društva ‚Sokol‘ za izredno podporo 200 K. Na predlog vsemogočnega g. notarja Julija Thurna se je ta prošnja kratkomalo odklonila — in sicer ta pot že drugič — z 18 imi proti 13 im glasom. Da je to predlagal notar Thurn, ni nič novega niti čudnega, tudi ne takisto, da so ljutomerski posilinemci z notarjem vred glasovali za njegov protisokolski predlog; a da je na sramoto okrajnega zastopa — ki je po večini slovenski — glasovalo za Thurnov protisokolski predlog tudi 7 (čitaj: sedem) Slovencev, torej naše gore listov, kojih imena so na razpolaganje ter da je med temi nezavedneži bil tudi predstojnik narodne občine Slaptinci (včasi se piše celo Slavatinci), župnija Sv. Jurij ob Ščavnici, to je pa res nesramen čin, vreden ogorčene graje celokupnega našega naroda. Kaj si naj mislijo pri takem početju o nas Nemci? Vzemimo celo stvar narobe in vprašajmo se, ali bi Nemci storili tudi tako narodno bedastočo? Nikjer in nikoli! Kje je naš narodni ponos, kje naša narodna čast in zavednost, bodimo že potem liberalci ali klerikalci, to pri naših narodnih težnjah ne sme prihajati niti najmanj v poštev! — Tega sramotnega madeža ne izpere tako kmalu nobeno, še tako radikalno sredstvo! Neki sond okr. zastopa pa se je po seji prav upravičeno izrazil: „Onih 7 poštenjakov (!) bi se smelo danes iti jokat za svinjske hleve — od sramote!“ Tisti pobožni hujskač, ki je drugače narodne križevske kmete k tej sramoti nahujskal, naj to prvi stori!

Občinske volitve v Oplotnici. Prinesli smo nedavno vest, posneto po kolobociji v „Slov. Gosp.“ da je občina Oplotnica pri občinskih volitvah padla v nemške roke. To ni res, ker volitve še sploh niti — razpisane niso.

a **Občni zbor ženske podružnice C. M. družbe za šentjurski trg in okolico,** kateri se je vršil v nedeljo pri Mastnaku, p. d. Zajcu v Lokarjih pri Št. Jurju, je tako krasno potekel, da bo zadovoljna z materijalnim uspehom družba, z moralnim pa vrle kmečke gospodinje in tržke dame šentjurske, katere v tako vzorni slogi delujejo za družbo v Šentjurju. Udeležba je bila sijajna; zlasti kmečkih ljudi se je vse trlo, pa tudi tržani so bili častno zastopani. Vestno sestavljeno tajniško in blagajniško poročilo je podala na svoj vesel in temperamenten način gspdč. Anica Cmokova (Ga Podgoršekova si je žal pred nekaj dnevi zlomila nogo in ni mogla priti na zborovanje. Želimo ji srečnega ozdravljenja! Op. por.) V glavnem posnemamo iz tega poročila, da je podružnica poslala lansko leto družbi 130 K, kar je za šentjurske razmere lepa vsota. V imenu osrednjega odbora družbe je imel g. potov. učitelj Prekoršek krasen nagovor na vrle zborovalke in zborovalce. Orisal je z živo besedo položaj Slovencev v bližini Nemcev, opisoval delo in bodoče naloge družbe ter posebej povdarjal kako nalogo imajo C. M. podružnice. Izrazil je svoje veselje nad zavednostjo šentjurskega kmečk. ljudstva, ki je prišlo v tolikem številu in pokazalo s tem, da se za družbo zanima in jo podpira. Sledilo je lepemu govoru živahno odobravanje. Gspdč. Anica Cmokova je na to povedala nekaj zares imenitnih verzov glede prispevkov za družbo. Nato se je izvolil sledeči odbor: predsednica Marija Mastnak, namestnica Cmok Terezija; tajnica Nendl Malči, nam. Cmok Anica; blagajničarka Sket Malči, nam. Urleb Neža; odbornica Zupanc — Majer Neža. S posebnim veseljem je pozdravil gosp. Čulek ustanoviteljico podružnice gospo Kavčičevo v Št. Jurju, kateri so zborovalci živahno ploskali. Konečno je še sporočil urednik I. Lešničar pozdrave Zveze nar. društev. Potem je na kratko omenjal koristi ljudskega izobraževalnega dela in se nato spominjal dveh znamenitih obletnic, kateri smo lansko leto obhajali: štiristoletnico P. Trubarja in 60 letnico samostojnosti slovenskega kmečkega stana. Glede prispevkov C. M. družbi je rekel sledeče: „Čehi so si ustanovili posebno narodno ligo; pobira se od vsakega Čeha in Čehinje prispevek po 2 vin. za nar. ligo; poleg materijelnega uspeha za narodno-obrambno delo se s tem budi zavest narodne skupnosti, zavest potrebe ogromnega skupnega odpora proti nar. sovražniku. Mi plačujemo davke za skupno vojsko — in radost nas prešinja, ako slišimo o naših zmagujočih polkih. Plačujmo tudi skupen davek za edino našo obrambno organizacijo, narodno vojsko, C. M. družbo — budila se bode s tem zavest skupnosti in ponosnega veselja, ako bodemo videli, da ta vojska zmaguje na polju izobrazbe naših malih bratov in sester, na polju ljudske prosvete!“ Razvila se je še živahna zabava; srečolov je prinesel marsikatero veselje, a tudi razočaranje, zapela se je še marsikatera vesela pesem pri dobri kapljici Mastnakove gostilne. Cela slavnost dela čast vrlim prirediteljicam in prirediteljem; pokazala je znova moč narodne misli v Št. Jurju in okol. Na svidenje prihodnje leto!

v **Poročil** se je 9. t. m. g. Lavoslav Apat, veleposestnik v Kaplji pri Št. Jurju ob Taboru z gospdč. Tinko Kovšek, hčerko velepos. in poštarja na Trojanah. Bilo srečno!

b **Za narodni sklad** je nabral g. Anton Šulek pri plesnem venčku v Središču 10 K. Prisrčna hvala! Vrlega somišljenika priporočamo v posnemanje.

b **Ponesrečil** se je 8. t. m. hlapec Jakob Plaznik pri gospej Al. Skaza v Šoštanju. Ko je delal rez za živino, je po nesreči prišel z desno roko v stroj, kateri mu jo je o rezal.

b **Kap je zadela** mlinarja Jeseničnika, po dom. Becla pri Sp. Dravogradu. Našli so ga mrtvega pri mlinskem kolesu ležati.

b **Umrla** je 8. t. m. zjutraj v Celju ga. Ivana Jesenko, mati zdravnika in podžupana dr. Gr. Jesenka v starosti 69 let.

v **Bralno društvo „Edinost“ v Središču** je zadnjo nedeljo zopet priredilo v središki narodni šoli predavanje. Predaval je g. Miloš Stibler, pot. učitelj „Zadružne zveze v Celju“, o zadolževanju kmetijskih posestev in sredstvih, s katerimi se moremo proti istemu uspešno boriti. Bilo je okroglo 100 poslušalcev. Naj se prirejajo taka gospodarska predavanja še večkrat!

a **Slov. ljudskošolsko vprašanje v Celju.** Od časa do časa prinaša ljubi „Slov. Gospodar“ notice o ljudskošolskem vprašanju v Celju. Vsakokrat porabi priliko, da lopne po slovenskih meščanskih krogih ter daje njim krivdo, da zadeva ne gre naprej in se ne reši — Nam je celjsko-ljudskošolsko vprašanje zelo na srcu in je smatramo za tako važno narodno zadevo, da ne moremo opravičiti, ako se jo vleče v strankarski boj. — Z ozirom na vedne napade si usojamo le vprašati: Ali gospodje ne veste čisto nič o delu dr. Hrašovca? Ne veste nič o različnih pritožbah in memorandih in potiravanjih od naše strani? Se vam nič ne sanja o mnogih deputacijah, katere so vodili „prvoboritelji“ opetovano na Dunaj in v Gradec? — Nasproti temu delu ste, zdi se nam, slepi in gluhi! — Dovolimo si dalje vprašati. Kaj ste pa storili Vi v tem vprašanju? Radovedni smo na pozitiven odgovor, katerega bo pa zelo težko dati, — ker če pometete vse Vaše kote, ne bodete našli drugega kakor da ste delo naše zavirali s tem, da niste nikdar odkrito z nami delali, s tem, da na noben način nočete javne dekliške šole, ampak igrate ravno glede dekliške šole zelo dvoumno ulogo ter hočete sedaj rešiti vprašanje le „delno“ — samo za deško šolo, med tem ko bi dekliško še radi ohranili v rokah šolskih sester. Nastopajte odkrito in pomagajte „prvoboriteljem“, kajti v okoliški občini in v krajnem šolskem světu imate baje Vi moč, torej lahko tudi kaj storite! Delajte z nami skupno, in ne zabavljajte samo ter ne diskreditirajte s strankarskim natolcevanjem važnega ljudskošolskega vprašanja celjskega.

b † **Valentin Naprudnik.** Kakor smo že kratko omenili, je umrl na Svečnico v Grižah Valentin Naprudnik. Bil je prava stara slovenska korenina: mož najčistejšega značaja, bistrega razuma in trdne volje. Županoval je dve dobi v Grižah ter bil dozdaj občinski svetovalec. Bil je tudi prej načelnik in do zdaj ud krajnega šolskega sveta i. t. d.

a **Odbor za oskrbovanje štajerskega zaklada za bedo** je sklenil podeliti posestniku Antonu Pušovniku pri Sv. Miklavžu občine Sv. Jurij ob Tab., kateri je imel pri svoji domači živini veliko nesrečo, podporo v znesku po 100 K, in posestniku Jožefu Žgank v Št. Pavlu pri Preb., kateremu je povodenj jez razrušila, podpore v znesku po 200 K, kojih druga polovica se bode še le izplačala, ko bo naprava jeza zopet popravljena.

Dasi ni pripadal nobeni stranki, je vendar dobro uvidel, katera da ima bolj prav in svojega prepričanja tudi ni — zatajeval. Saj se je njegovo ime že čitalo med odličnimi sklicatelji znanega žalskega shoda, kjer so se vrli kmetje dične Savinske doline tako odločno postavili za svoje pravice in proti zatiranju vsakega samostojnejšega mišljenja.

Veličastni pogreb dne 4. svečana, kakoršnega Griže menda še niso videle, je pričal dovolj jasno, kako ljubezen, oziroma spoštovanje je užival rajnki. Razen domačinov smo videli v nepreglednem sprevodu mnogo najodličnejših sosedov. Učitelji iz bližnje okolice so z nekaterimi drugimi pevci zapeli pred hišo in ob grobu srce pretresujoči žalostinki. S tem je učiteljstvo pokazalo, kako zna ceniti in ljubiti tiste, ki ga — ne sovražijo. — — Blag in večen spomin možu poštenjaku Valentinu Naprudniku!

a **C. kr. štaj. namestnija** namerava oddati kmetovalcem, kateri so prišli vsled lanske suše v stisko, spomladno setvino po znižani ceni. Setvina se bode le oddajala za lažjo preskrbo potrebne krme za govejo živino. Z ozirom na primeroma majhna denarna sredstva, katera so na razpolaganje, se mora pri predlaganju gledé potrebne setvine z največjo strogostjo postopati. Od spomladne setvine se bode oddala: grašica za ceno po 30 K met. stot, ajda 32 K, koruza za seme 30 K, krompir za seme 15 K, jara rž 30 K, jara pšenica za setev 32 K, oves 30 K, različna deteljna in travna semena 18 K 50 vin. met. stot.

d **Poslanec Ježovnik za svoje volilce.** Na posredovanje g. drž. posl. V. Ježovnika je vlada znova dovolila 100 tisoč kron za po suši poškodovane posestnike na Sp. Štajerskem; to vsoto ima štaj. namestnija s posebnim ozirom na slovenjegraški pol. okraj razdeliti.

a **Samomor.** 7. t. m. zvečer ob 8. uri se je ustrelil na svojem stanovanju v Celju, na Glavnem trgu, vzadi za Fanningerjevo gostilno, poštni uradnik Zupanek. Svinčena zrna so mu glavo tako strašno razmesarila, da so možgani brizgnili po steni. Bil je takoj mrtev in so ga še snoči prepeljali v mrtvašnico. Vzrok samomora ni znan. Zadnji čas je hodil zelo pobit okoli, bojda zato, ker mu je zdravnik pred kratkim, ko je bil pri orožnih vajah rekel, da ima pljučni katar.

a **Povodne razmere v celjski okolici.** Dne 11., 12. in 13. febr. se bodo vršile v celjski okolici komisije, kako bi se dalo priti vokom vedni nevarnosti povodenj okrog mesta Celja. Komisijski obhod se pričenja pri Grenadirjevi hiši in se ga lahko udeležijo vsi interesenti. Tozadevni načrti se lahko pogledajo pri okr. glavarstvu.

a **Predavanja** uvedete obe celjski podružnici Ciril-Metodove družbe v Celju. Prvo predavanje se vrši v petek, 12. t. m. ob 8. uri zvečer v čitalnični sobi celjskega narodnega doma. Predava družbin pot. učitelj g. Ivan Prekoršek o nemških postojankah po slovenskem Štajerju. Upamo, da bo udeležba povoljna, saj je gosp. Prekoršek znan kot dober predavatelj.

b **Slovenska okoliška občina celjska** je dala Bralnemu društvu na Bregu minulo leto — 15 K podpore

a **V Trnovljah pri Celju** ustanovi „Prosveta" javno ljudsko knjižnico.

d **Imenovanje.** Gospod Friderik Rosina, absolvent č. kr. višjega zavoda za vino in sadjerejo v Klosterneuburgu imenovan je od moravskega deželnega odbora strokovnim učiteljem na deželnem zavodu za vino in sadjerejo v Bisencu na Moravskem. Čestitamo!

d **Kmet. podružnica za Bizeljsko** se je osnovala na Svečnico. Oglasilo se je takoj 60 udov. Zanimanje za podružnico med Bizeljani je splošno.

a **Šentjurski klerikalci** so včeraj v svojem katol. domu kovali svoje načrte glede volitev v trgu in okolici. Narodnjaki združite se, skrbno agitirajte, in zmaga bode vaša!

b **Iz Vojnika.** Za našo hirajočo nemško šolo se je izvolil nov krajni šolski svet, ki sestoji iz samih pristnih nemcev: dr. Breschnik, Kociper, Sernetz, Jeckl, Zottl, Senitza. — Dopisnik celjskega nemškega lističa pravi, da ti gospodje niso le prijatelji nemške šole, ampak res pravi trdni Nemci. Da ne bi bil ravno predpustni čas, bi mi vojniški Slovenci težko sprejeli to veliko resnico — ki je res prava pustna šala. Lepa lastnost in čednost, ki diči moža, je značajnost!

a **Iz Ponikve ob Juž. žel.** Dne 30. m. m. je nenadoma umrl naš vsestransko priljubljeni, napredno misleči trgovec g. Albin Dolinar. Prostori, kjer je imel svojo trgovino, se oddajo zopet v najem. Opozarjamo slov. trgovce na ta kraj, v katerem je samo eden nemškomisleči trgovec, Solider, konkurence zmožen trgovec ter odločno slov. mišljenja ima najlepšo priliko ustvariti si sigurno bodočnost. Dani so vsi pogoji za trgovino.

b **Umrl** je v Slovenjgradcu minulo soboto umirovljeni sodni kanclist Karl Rosen, star 62 let.

b **Umrla** je na Bizeljskem soproga obče spoštovanega veleposestnika gosp. J. Pečnika. Imela je krasen pogreb. Naše sožalje g. soprogu in otrokom!

b **Kranjska hranilnica** razpošilja učiteljstvu na celem Spod. Štajerskem zelene letake, na katerih se zagovarja zlasti proti dr. Oražnovem govoru v deželnem zboru na prav neroden in neumen način. Na te limanice ne bo menda nikdo sedel. Sicer pa priobčujemo na drugem mestu horendno številko dvigov v mesecu januarju pri Kranjski hranilnici, ki govori več ko vsi napadi ali zagovori.

v **Seno kradejo** v graški okolici razni uzmoviči, ga nalagajo na vozove in ga vozijo v Gradec, kjer ga mirno prodajajo. Orožniki že zasledujo te tiče. —

b **Knjigovodski tečaj za mizarje** priredi štajerski obrtno-pospešev. urad seveda v Gradcu od 22. februarja do 10. aprila. Ta ljubi obrtnop speševalni urad bo treba odločno vprašati, ali se naj visoki deželni donesek za njega (okroglo 70 tisoč kron) porabi samo za graške obrtnike?

d **Mariborski kler. listi** ne sprejemajo naznanila nobenega narodnega društva. Zato ven z njimi! Naročujte v več izvodih naše časopisje kakor to delajo klerikalci, da ga ojačimo in zboljšamo.

d **„Ptujski Sokol"** je imel dne 31. jan. 1909 svoj občni zbor. Izvršujočih članov ima društvo danes 24, rednih podpornih 44 in enega ustanovnega. Novi odbor je sestavljen sledeče: dr. Dimnik, starosta, Vinko Wezjak, podstarosta, France Lenart, načelnik, I. Zelenik, blagajnik, Vinko Novak, tajnik, Kocmut, Breznik, Vrabl, Zupančič, odborniki, dr. Stuhec in Pollak namestnika, Senčar in Mahorič pregledovalca računov.

d **Ponesrečila** se je na Svečnico gospa Mravljak iz znane narodne rodbine v Vuzenici. Konj se je bil splašil in njo je vrglo v ostrem ovinku tako nesrečno iz sani, da si je zlomila nogo.

d **Zažgal** je v Gruškovcu 4 letni sinček viničarice Jelenc, kateri se je igral z vžigalicami, posteljo. Ljudje so še pravočasno rešili otroka in hišo.

o **Def. mesto učiteljice** je razpisano pri Sv. Ani na Krembergu. Štirirazrednica, 3. pl. razr., prošnje do 28. febr. 1909.

o **Zvišanje odvetniških tarifov.** Sporazumno z ostalimi odvetniškimi zbornicami je predložil odbor dunajske odvetniške zbornice justičnemu ministerstvu spomenico, v kateri predlaga z ozirom na splošno draginjo, zvišane stroške in na zahtevane (seveda ne plačane!) višje plače uslužbencev, zvišanje odvetniških tarifov. — To bo morda vendar ozdravilo nekaj tako gostih naših pravdarjev.

b **Iz Ljutomera.** Občni zbor ljutomerskega „Sokola". „Murski Sokol" je imel preteklo nedeljo svoj redni občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan; da nam navadno nekateri manjkajo, seve iz tehtnih vzrokov, tega smo že vajeni. Brat starosta dr. Chloupek je poročal o razvoju sokolstva. Češko sokolstvo je naraslo od zadnjega vsesokolskega izleta na 90.000 članov in tudi sokolstvo med južnimi našimi brati se je ojačilo. Veselo znamenje je tudi, da so se v nazadnjaški Rusiji jeli zanimati za sokolsko idejo. Omenil je brat starosta delo v našem „Sokolu" posebej v minulem letu, ko smo dobili svojo zastavo. Gmotni uspeh takratne slavnosti je seveda vsled naliva splaval po vodi, a z moralnim uspehom smo lahko zadovoljni. Najboljši dokaz za to je jeza nasprotnikov „Mursk. Sokola". — V odbor so bili izvoljeni bratje: dr. Chloupek za starosto, Joško Rajh za podstarosto, Fr. Stanjko za načelnika; Misja, Sršen ml., Tomažič, Sagaj, Horvat in Čiček za odbornike; Lipša, Zacherl in Dijak za namestnike; Babnik in Jelovšek za pregledovalca računov. Pri slučajnostih je poročal br. Rajh, da so Nemci skupno z nekaterimi m u r o p o l j s k i m i S l o v e n c i glasovali proti podpori „Sokola" od strani okr. zastopa. Te „Slovence" se je ostro obsodilo. Vsled požrtvovalnosti članov pa „Sokol" ne bode na škodi. „Murski Sokol" pa prospevaj in procvitaj tudi vnaprej! Nazdar!

b **„Südmarkine" vžigalice** ima še vedno v gostilni in trafiki gostilničar Peter Šolinc v Št. Jurju ob Južni žel. Šolinc nima ne v gostilni ne v trgoviri n o b e n i h drugih vžigalic. To v vednost Šentjurčanom!

Na Ponikvi ob juž. žel. se priredi v nedeljo, 14. t. m. pop. ob 4. uri v gostilni gč. Anice Vrečko veselica v prid snujoče se podružnice Cirila in Metoda. Govori g. Prekoršek. Poje šentjurski kvartel. Pridite v velikem številu.

o **Celjsko društvo za varstvo otrok** je imelo dosedaj sledeče slučaje: zanemarjen deček, potepuh, kaznovan zaradi tatvine, se spravi v primeren zavod, razun tega še trije fantje, deloma osiroteli, ki se društvo zanje pobriga. Enemu pritlikavcu se je preskrbela lepa služba, pohabljena deklica se bo učila šivati, drug pohabljenec se uči krojaštva, v evidenci ima društvo še 4 gluhoneme, enega slepega dečka in dve zanemarjeni deklici. Slučaji se vedno množijo. Različni obrtniki so se obrnili na društvo, da jim preskrbimo vajence. Zaupniki se prosijo, da nam tudi v tem oziru poročajo. Občine, denarni zavodi, posamezniki, podpirajte društvo, ki hoče tekom časa ustanoviti sirotišnico za Spodnji Štajer!

d **Za „narodni sklad"** je daroval g. Martin Šalamun nadučitelj v Šmartnem pri Slovenjem Gradcu 4 K v odgovor na napad v „Slov. Gospodarju". Živel in živeli nasledniki!

v **Steklina** se je dognala uradno pri nekem psu v Novicerkvi. Ker ima marsikateri posestnik po nepotrebnem več psov pri hiši, katerih ne more prav rediti in se s tem nevarnost za to jako nevarno kugo poviša, bi bilo pač naj boljše, ako bi se število psov omejilo samo na potrebo. Slučaji pasje stekline se posebno v zadnjem času množijo in imamo v kratkem kontumaco za celi politični okraj celjski pričakovati.

d **Posebno faro v trgu Planina** imajo sedaj konečno od 1. febr. Prvi župnik je dosedanji provizor gosp. Fr. Gartner.

d **Vojaški konji** 5. drag. polka in sicer 53 glav, se bodo oddali dne 1. marca v Mariboru na 6 let v zasebno porabo. Opozarjamo na to interesente.

d **Prodaja kmetij na Štajerskem** L. 1905. je bilo na celem Štajerskem na dražbi prodanih 205 kmetij, od teh na Zgor. Štajerskem 14, na Sr. Št. 93, na Sl. Štajerskem 96. Od teh je bilo največ prodanih v šmarskem okraju (22) potem v slovenjbistriškem (14). Vknjiženega dolga je bilo na prodanih posestvih 2,793.306 K, izkupilo pa se je za nje le 1,493.704 K.

d **Šoštanj — zopet pridobljen za nemštvo,** tako naznanja nemški „Schulverein" na posebnih letakih. Bil je izgubljen — a pridobila ga je zopet nemška šola. To menda dobesedno ne bode res, a Slovenci se lahko mnogokaj po tem naučimo!

d **Samomor vojaka.** Dne 3. t. m. umrl v mariborski vojaški bolnišnici 21 letni prostak 47. pešpolka Franc Kumer iz mDietersdorfa na Sr. Štajerskem. Kakor smo svoječasno poročali, se je Kummer 15. jan. s svojo službeno puško s samomorilnim namenom težko ranil, baje radi različnih sekatur, katere je moral pri 12. stotniji pretrpeti. Še na smrtni postelji je klical stotniku naj ga pusti pri miru, on da se ne da dalje sekirati. Kummer je bil edina opora stare svoje matere. Čudno je vsekako, da je to pri dotični stotniji že 6. samomor, odkar ji zapoveduje sedanji poveljnik. Baje je zahteval stotnik-auditor preiskavo, a se je reklo, da je Kummer tako težko ranjen da ne more izpovedati in tako je šlo njegovo trpljenje z njim v grob, ne da bi se kaznovalo krivcev tega trpljenja. Malik misli zadevo spraviti pred državni zbor.

V nedeljo, 14. t. m. ob 4. uri pop. v „Skalni kleti" plesni venček „Bralnega društva" na Bregu.

Novice iz drugih slov. krajev.

o **Slovensko obrtno društvo v Ljubljani** namerava sklicati shod obrtnikov iz cele dežele v zadevi starostnega zavarovanja.

o **Za pravice slovenskega jezika.** Poroča se, da je bila 8. t. m. pri Pietreichu, ki nadzira sedaj sodišča v Ljubljani, deputacija, ki mu je izročila spomenico glede zahtev za slovensko uradovanje pri sodiščih.

o **Kranjska hranilnica** namerava, kakor poroča „Slov. Narod", izdajati svoj list, ki bo nemškutarski in klerikalen. Vzdrževala bo list tudi vlada. Torej „Štajerc" dobi konkurenco. O pardon, „Štajerc" je — „napleden" (od presti!).

o **Vseučiliški odbor** je sklenil sestaviti kranjski deželni odbor. V odbor pokliče zastopnike raznih korporacij in znanstvenike. Sestava odbora je poverjena prof. in posl. Jarcu.

o **Vodovod za suho Krajino.** Deželni odbor kranjski je dal po stavbnem svetniku Sbrizaju izdelati glavni

načrt za ta vodovod. Vodovod bo 105 kilom. dolg, 8000 ljudi bo dobilo studenčno vodo. Skušalo se bo doseči čim največjo državno podporo.

b **Katoliška cerkev za vse narode.** Po poročilih slovaških listov je dal znani madžarski katoliški škof Parvy slovaškega župnika Tomanca radi njegove odločne narodnosti odstaviti in zapreti v nek samostan. 18 duhovnikov iste škofije je objavilo protest, v katerem pravijo, da se proglašajo za solidarne s Tomancem.

v **Mestna hranilnica v Ljubljani** je imela 31. jan. 25.675 vložnih knjižnic, največ na Slovenskem. „Kranjska hranilnica" jih ima zdaj šele 24.519.

v **Iz „Kranjske hranilnice"** se je dvignilo v januarju od 2923 strank 3 miljone 576.742 kron. Stanje hranilnih vlog se je znižalo na 49 mil. Ali vsa „pojasnila" nič ne pomagajo?

v **Spominsko kolajno** za 40 letno zvesto službovanje je podelil cesar računskemu ravnatelju c. kr. fin. rav. g. Ant. Svetku v Ljubljani.

o **Deželnozborske volitve na Koroškem** se vrše, kakor poroča „Tagespost", že v najkrajšem času in sicer v splošni kuriji že 24. marca. Z volitvo v veleposestvu 5. aprila se volitve zaključijo.

o **V Poljani pri Prevaljih** na Koroškem je kupil obširno Pernatovo posestvo odločni Slovenec, gostilničar g. Andrej Hrast.

o **Nemštvo na Koroškem** vzdržujejo v prvi vrsti nemški železniški uradniki, orožniki, učitelji, poštni uradniki itd. V Čajni sta ustanovila podružnico „Südmarke" žel. uslužbenca Kaufmann in Pernul. Poštarica je trda Nemka, orožniki ne razumejo slovensko. A vsi ti imajo opraviti s slovenskim prebivalstvom.

d **„Kmečki" poslanec — Nagele?** Ptujski „Štajerc" vedno pisari, kako vnet zagovornik kmečkih koristi je koroški nemški poslanec Nagele. Koliko je na tem resnice, je pokazal shod kmetov dne 27. m. m. v Velikovcu (torej v Nageletovem volilnem okraju!), ki mu je izrekel nezaupnico, ker ni bil navzoč pri usodepolnem glasovanju o pooblastilnem zakonu v drž. zboru, ampak so mu bile kmečke koristi iz strahu pred celovško gospodo — „vuršt". Sprejela se je zaupnica Grafenauerju.

d **Čedno gospodarstvo** je moralo vladati pod „nemškim" županom v občini Rožek na Koroškem, katera je pred kakimi 3 mesci padla v slovenske roke. Novi župan že tri mesce zastonj čaka, da se mu izroče občinski računi, a teh ni in jih ni. Pač pa jih je vzel s seboj vladni revizor iz Celovca, ki je dejal, da so jako „zamotani". No, gospod „Štajerc" v Ptuju, ali ne boste nič pisali o „prvaških goljufih in sleparjih?"

d **V Št. Vidu ob Glani** je padel železniški uslužbenec Franc Vokal tako nesrečno pred svojim stanovanjem čez stopnice, da se je na glavi smrtnonevarno ranil in kmalu nato umrl.

Umrl je v Gorici 5. t. m. gosp. Ivan Bajt, krojaški mojster in odgovorni urednik klerikalneg „Primorskega Lista," v starosti 44 let. Bil je tudi predsednik „Krojaške zadruge".

Iz Istre. V Raklju je morala laška lega nazionale zapreti svojo potujčevalnico, ker je družba C. M. za Istro ustanovila tam hrvatsko šolo in v laški ni ostalo nič otrok. — Kako vlada skrbi za šolstvo v Istri, kaže ljudska šola v Šumbregu (pazinski okraj); šola je enorazrednica, ima le 1 sobo za 152 otrok. Okna so 84 cm visoka in 66 cm široka. Klopi je pet. Pod šolsko sobo je hlev. Nevarnost je, da se poslopje podere. Če bi trebalo napraviti novo vojašnico, davno bi že stala. Kulturne potrebe ljudstva — deveta skrb!

b **Anton Rezek,** češki zgodovinar in bivši minister, je dne 4. t. m. umrl v nekem sanatoriju v Pragi. Pokojnik je bil rojen v Jindřichovem Hradcu dne 13. januarja 1853. l. Bil je profesor zgodovine na češkem vseučilišču v Pragi, pozneje se je spustil na politično polje in je bil nekaj časa češki minister rojak. Politika ga je iztrgala iz znanstvenega dela, kar je češki znanosti gotovo na veliko škodo.

d **K. H. Wolf v Beljaku.** Minul pondeljek je govoril K. H. Wolf v Beljaku o stanju in ciljih nemške politike v Avstriji. K. H. Wolf je že preživel svoje najboljše čase; zato mora danes že poseči po hudem popru, da svoje častilce in somišljenike prepriča o potrebi nemškega radikalizma v Avstriji. V Beljaku je namreč med drugim to-le fantaziral: „Čehi so že preplavili celo Nižjo Avstrijo in bodo kmalu posegli tudi na zeleno Štajersko. Slovenci prodirajo od juga in v Gradcu si bodo dali s Čehi roke . ."

o **Proti notarju Hafnerju iz Kostanjevice,** ki je bil pred sodnijo v Novem mestu obsojen zaradi krivega pričevanja, se vrši obravnava pred kasacijskim sodiščem dne 19. febr. Notar Hafner je zvest pristaš S. L. S.

o **Podpore.** Poljedelsko ministerstvo je dovolilo za zgradbo vodovoda v Zapužah (pol. okraj Kranj), katera zgradba je proračunana na 20.000 K znesek 8240 K podpore. — Kmetijski podružnici v Kočevju je dovolilo v pokritje stroškov za l. 1909. K 4000.

o **Pri občinskih volitvah na Jesenicah,** katere bodo kmalu, nastopijo tudi socijalni demokratje, ki si hočejo osvojiti tretji razred.

o **Velik vinski sejm** priredi „km. posojilnica" v Sv. Križu pri Kostanjevici dne 2. marca.

o **„Deutsche Staatssprache" v župnijskih uradih?** Poroča se, da je župnijski urad v Postojni izdal slovenskemu delavcu, ki ne razume nemški, popolnoma nemški poročni list. — Lepa stvar!

d **Koroška trgovsko-obrtna zbornica.** Zopetno izvolitev Maksa pl. Burgerja za predsednika in Fr. Wirtha za podpredsednika koroške trgovsko-obrtne zbornice je vlada potrdila.

v **Beda v Istri.** Na deželi je vsled lanske slabe žetve nastala velika beda, zato je pozval italjanski dež. kulturni svet namestnijo, naj vpliva pri vladi na to, da se bodo obljubljena dela za izboljšanje gospodarskega položaja nemudoma izvršila.

v **Škof Nagl na dopustu?** Iz Trsta se nam poroča, da se bliža ricmanjsko vprašanje konečni rešitvi. Uspešno posreduje dr. Laginje. Škof Nagl, ki je največ kriv, da se je vprašanje zavleklo, zakleti sovražnik Slovencev, je baje dobil 2 meseca dopusta. Postala so mu baje tla prevroča, deloma zaradi ricmanjske afere, deloma zaradi drugih — pikanterij. Govori se, da pojde v Linc. Želeli mu bomo vsi srečno pot: Slovani in Italjani.

b **Odbor zaupnih mož narodnonapredne stranke za Kranjsko** je imel 7. t. m. prvo sejo. Načelnikom stranke je bil izvoljen zopet Ivan Hribar, I. podpredsednikom dr. Ivan Tavčar, II. podpredsednikom pa z večino glasov proti dr. Trillerju dr. Ivan Oražen. Tajnik je dr. Franc Novak, blagajnik Ivan Knez; v izvršev. odbor so izvoljeni dr. Žerjav, dr. Windischer, dr. Švigelj, dr. Triller, eno mesto se še ni zasedlo. Sklenilo se je po vsej deželi prirediti shode ter osnovati za vse sodne okraje politična društva. Razgovor se je vršil tudi o starostnem zavarovanju ter se je stranka izrekla za starostno zavarovanje delavcev in obrtnikov, a proti kmečkemu zavarovanju v sedajni od vlade predloženi obliki.

b **Patent** na jako praktične salonske ure z nastavno električno budilno ploščo je dal c. kr. pat. urad na Dunaju gg. Zorn - Ravnikarju v Ljubljani.

b **Srebrna poroka.** Dne 9. t. m. sta brebrno poroko postojnski župan gosp. Gregor Pikl in njegova soproga roj. Kalister.

o **Utrakvizacija ljubljanske realke.** Kranjski deželni odbor je sklenil pozvati naučno ministerstvo, naj s šolskim letom 1909/10 prične z utrakvizacijo ljubljanske realke.

o **Klerikalna zadružna zveza v Ljubljani** priredi od 16.—18. t. m. poučen tečaj za voditelje živinorejskih zadrug.

o **Dom za slovenska znanstvena društva** se namerava zgraditi v Ljubljani.

o **V Dobu pri Ljubljani** je umrl posestnik in trgovec g. Martin Zarnik, star 28 let.

d **Trije smrtni slučaji v rodbini v eni uri.** V Ledenicah blizu Beljaka je te dni pri p. d. Ropeču v eni uri smrt pobrala tri ljudi. Najprej je umrla sinaha, na to kmet p. d. Ropeč sam, četrt ure na to pa še oče sinahe.

d **Kazen za razbijače.** Okrožna sodnija v Kraljevem Gradcu na Češkem je obsodila več mladih nemških pretepačev iz kraja Braunau, kateri so češkemu gostilničarju Bitnerju pobili šipe, na 2—6 mesecev težke ječe. Si bodo vsaj drugič premislili razbijati mirnim ljudem okna! Kaj pa smo videli v Celju? Difficile est —

d **O ljudskem štetju,** katero se vrši prih. leto, je že izpregovoril enkrat „Nar. Dnevnik". Kolike važnosti je, da se brigamo za ljudsko štetje, kaže primer iz Ogrskega: zasebno ljudsko štetje v peštanski veliki županiji je dognalo, da biva tamkaj 25.880 Slovakov, a uradno so jih našteli le 12.870, torej polovico manj.

d **Sto let** je dočakal pekovski mojster Hudler v Č. Budjejovicah, 30. jan. je pa umrl.

o **Blagi čin.** Umrli čevljarski mojster Jernej Žitnik v Ljubljani je zapustil svojo hišo na Bregu čevljarski zadrugi.

o **Na shodu obrtnikov v Postojni** minolo nedeljo so se vsi navzoči izrekli za starostno zavarovanje obrtnikov, a tudi zahtevali, da se mora načrt zakona izpremeniti v toliko, da se doba 65 let skrajša, da so obrtniki deležni tudi zavarovanja za onemoglost in da bi bila uprava zavarovanja za samostojne popolnoma za se.

a **Kranjski dež. odbor** je oddal različna tiskarska dela katoliški tiskarni; dosedaj jih je imela učiteljska tiskarna; pri razpisu so bile 3 cenejše ponudbe nego od katoliške tiskarne, med njimi tudi ponudba učit. tiskarne.

b **Železniški most čez Dravo pri Beljaku** bo kmalu dozidan.

b **Nemški nacijonalci po Koroškem** že pridno prirejajo volilne shode. Priprave za deželnozborske volitve!

b **Požar v Vetrinju pri Celovcu.** V predilnici bratov Moro je izbruhnil ogenj, kateri je uničil skladišče z vsemi zalogami. Ogenj je bil do 9. ure predpoldne pogašen. Škoda je precej velika.

v **Istrski deželni zbor** bo sklican, kakor se čuje, o veliki noči, ob času parlamentarnih počitnic, da se konštituira. —

v **Tržaška podružnica** „Lege nazionale" ima 8800 članov in 100.000 K letnih dohodkov.

v **Štrajk voznikov v Trstu** se nadaljuje ob vzorni disciplini in velikem navdušenju. Gotovo je, da zmagajo.

a **Velika vseslovanska skupščina v Čikagi** se je vršila dne 10. jan. Priredili so jo Čehi in prisostvovalo je nad 2000 ljudi. Ostro so zborovalci protestirali proti nečuvenemu zatiranju Slovanov v Avstro-Ogrski, proti nasilni aneksiji Bosne in Hercegovine, in sklenilo se je podpirati avstro-ogrske Slovane v njih težkem boju.

a **Obsojeni morilci.** V Zlatarju na Hrvatskem so fantje, katerih nobeden še ni nad 10 let star, umorili odvetnika dr. Tonkovića. Obsojeni so bili: Sviben na 20 let, Pažić na 10 let, Rafaz na 12 in Vudjan na 15 let težke ječe, torej skupaj na 57 let.

a **V Dalmaciji** vlada huda lakota. V občini Vodica je prišlo okoli 500 žena z otroci na županstvo prosit podpore, ker nimajo živeža.

Razne novosti.

d **Ali mora mati nezakonskega otroka povedati ime otrokovega očeta.** Najvišje sodišče je v nekem spornem slučaju, v katerem je nezakonska hči zahtevala od matere, da ji pove ime očeta, razsodila, da mati tega ni dolžna storiti.

d **39 dni pod razvalinami!** Rešilni oddelek v Mesini je izkopal 5. t. m. izpod razvalin moža, ki je bil 39 dni zakopan pod razvalinami. Mož je zdrav in krepek. Hranil se je s slaščicami, ki so bile v prodajalni, v kateri ga je zatekla katastrofa.

d **Usmiljenka zbolela ob potresu.** S parnikom „Kristof Kolumb" se je pripeljala v Napolj usmiljenka Irma Tell, doma iz Badena, kateri se je vsled strahu ob potresu tako omračil um, da je neozdravljivo bolna in so jo oddali v blaznico.

v **Italjanska kraljica Helena** je dobila od angleškega kralja Edvarda v priznanje dobrodelnih činov v Mesini zlato kolajno angleškega rdečega križa.

o **Največja mesta v Avstriji.** Koncem l. 1908 je štel Dunaj 2,042.426 prebivalcev, Praga s predmestji 470.906, Trst 218.072, Lvov 184.036, Gradec 158.358, Brno 120.612 in Krakov 106.961.

o **Zdravnikov** je bilo v Avstriji koncem leta 1908. inkluzivno Bosno in Hercegovino 12.278. Na Sp. in Zgor. Štajerskem jih je bilo 713 (v Gradcu 269), na Kranjskem 111 (v Ljubljani 47), na Koroškem 149 (v Celovcu 41), na Primorskem 378 (v Trstu 192) zdravnikov.

o **Silen vihar** je divjal 4. t. m. na Dunaju. Povzročil je 59 požarjev iz dimnikov in je poškodoval mnogo hiš. Nekega 22 letnega moža je vrgel na železniško progo baš pred prihajajočo lokomotivo. Odrezalo mu je obe nogi.

Poučni tečaj v Žetalah.

„Zveza narodnih društev" priredi v četrtek, dne 18. t. m. v Žetalah pri Rogatcu poučen tečaj. Začetek ob 1. uri popoldan.

Vspored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Košarstvo kot domača industrija. Predava g. nadučitelj A. Ogorelec, vodja košarske šole pri sv. Barbari v Halozah. 3. O zadružništvu sploh in posebej o vinarski zadrugi. Predava g. potovalni učitelj Štibler iz Celja. 4. Pozornost, najvažnejša lastnost vsakega človeka. Predava g. A. Pesek iz Narapelj. G. A. Ogorelec bo razkazoval, kako se vrbje goji, prireja za košarstvo ter bo na vzorcih kazal kako se vsak lahko nauči te potrebne in dobičkanosne domače industrije.

Po poučnem tečaju priredi „Kmetijsko bralno društvo v Žetalah" veselico s sodelovanjem domačega pevskega in godbenega zbora. Uprizori se tudi veseloigra: „Ne kliči vraga". Potem prosta zabava v gostilni Brlisg.

Prijatelje in prijateljice izobrazbe in poštene zabave vljudno vabi k obilni udeležbi **odbor.**

Zveza narodnih društev.

Fram. V nedeljo dne 14. t. m. o 4. uri popoldne se vrši v gostilniških prostorih J. M. Turnerja občni zbor tukajšnjega bralnega društva. Poročalo se bo o društvenem delovanju v pretečeni dobi. Po zborovanju prosta zabava. K mnogobrojni udeležbi vabi vljudno odbor.

o **Prostovoljna požarna bramba v Šmartnem ob Paki** priredi v nedeljo dne 14. svečana t. l. v gostilni gosp. Josipa Miheleca v Paški vasi predpustno veselico. Začetek ob 3. uri pop. Vspored: plesni venček, šaljiva pošta in raznovrstna zabava. — Ker je čisti dobiček namenjen za nakup druge brizgalnice za Paško vas, k obilni udeležbi prav uljudno vabi odbor. Vabil se ne razpošilja.

o **Na Vranskem** se vrši v nedeljo dne 14. t. m. zvečer v prostorih gosp. Ivana Brinovca maškarada z godbo in plesom. Vstop imajo samo vabljeni. Na pustni torek t. l. popoldne pa se priredi po trgu Vransko velik obhod mask, ki bode s svojim zanimivim vsporedom vsakemu prijatelju enakih prireditev nudil obilo zabave.

V Št. Vidu pri Grobelnem prirede tamošnji narodni igralci in igralke dne 14. t. m. v prostorih gosp. R. Beuc veseloigro „Ne kliči vraga!" Po igri prosta zabava in ples ob zvokih domače godbe na lok. — Začetek ob 3. uri — cene nizke.

Na veselo svidenje!

Prostovoljna požarna bramba v Mozirju priredi v nedeljo dne 14. svečana t. l. ob 7. uri zvečer plesni venček s srečolovom v gostilni g. Antona Stermšek. Vstopnina 40. vinarjev. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Brzojavka.

Št. Peter pod Sv. Gorami. Včeraj 10. t. m. pri občinskih volitvah sijajno zmágala narodna stranka. Navdušenje velikansko. Slava!

Loterijske številke.

Dunaj 8. febr. 1909. 11, 25, 74, 73, 7.
Gradec „ „ „ 72, 31, 65, 59, 40.

Listnica uredništva.

Za pravico: Priobčili bomo vse v „N. L.", za tokrat je bilo prepozno. Hvala iskrena in prosim še naprej. Pozdrav! — **St. Jur ob juž. žel., Zdole:** Za tokrat prepozno! Pride! **Bojsno, Polenšak, Žetale:** Šele danes prejeli. Prihodnjič!

Izjava.

Neki znanec, ki bi naj raje za pečjo svojo vest izpraševal, me je v 15. številki „Straže" nesramno napadel, ker sem pristopil kot član k rajfajzenovki, ki se je ustanovila v Svičini in ker nisem poprej pristopil k farovški posojilnici.

Resnici na ljubo izjavljam, da nisem mogel postati ud posojilnice, ker nisem prejel nikakšnega vabila niti k ustanovnemu shodu, niti k pristopu.

Kot posestnik sem postal član rajfajzenovke ker se njen čisti dobiček v zmislu pravil sme porabljati le v gospodarske, nikdar pa ne v politične ali morda celo v strankarske namene.

Od posojilnice nisem nikogar odgovarjal.

Svičina, dne 6. februarja 1909.

40 1 F. Hauptmann.

Kupijo se „Narodnega Lista" iz leta 1908 številke 18, 36, 40, 47. Prosimo nujnih ponudb na upravništvo „Narodnega Lista".

Dve lepi

stanovanji

vsako obstoječe iz 3 sob in s prostranskimi prostori je oddati na Ringu štev. 11. — Natančneje se izve pri Zadružni Zvezi v Celju. 102 3-2

Grablje

dobro izdelane, lesene, razpošilja vsako množino (samo trgovcem) 100 komadov za 50 kron franko, postaja Ptuj ali Rogatec **Maks Berlisg,** Žetale pri Rogatcu. 82 10 2

Ženitev

ali možitev ne sme zmotiti nobene slovenske neveste in nobenga ženina, da bi šla kam drugam balo kupovat, kakor v narodno trgovsko hišo na debelo in drobno **R. Stermecki, Celje,** kjer je velikanska zaloga finega volnenega blaga za nevestine obleke, sukna in kamgarna za moške obleke, svilnenih robcev, belega platna za perilo in rjuhe in različnega drugega manufaktnrnega blaga.

Velikanska zaloga.

Čudovito nizke cene.

2 52-6

Na prodaj je enonadstropna

hiša

tik trboveljskega premogokopa. V hiši je devet stanovanj, prodajalna in dve kleti; v hiši je tudi vinotoč. V bližini je 24 privatnih in 50 rudokopnih hiš, torej je najpripravnejša za prodajalno. K hiši spada lep vrt. — Cena 13.000 K. Takoj se plača 4000 do 5000 kron, ostanek pa ostane lahko vknjižen. Ob enem prodajam vso

čevljarsko orodje

in tudi 3 stroje v dobrem stanju. — Cena se izve pri **Francu Žagar,** posestniku v Trbovljah. 89 1

Vabilo

na

VI. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Rogatcu

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

kateri se bo vršil

v nedeljo dne 21. svečana 1909 l. ob 2. uri popoldan v zadružnem prostoru s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva;
2. poročilo nadzorstva;
3. predložitev in potrjenje letnega račune za upravno leto 1908;
4. volitev načelstva;
5. volitev nadzorstva;
6. slučajnosti.

Načelstvo.

Proda se devet starih, dobro ohranjenih kompletnih

oken

radi prezidave hiše po nizki ceni. — Več pove Fr. Papst, Celje, Ringova ulica štev. 7. 104 2-1

Proda se posestvo.

V Zagaju obč. Ponikva ob J. ž. je naprodaj posestvo, ki meri 14 oralov, z 2 hišama, hlevom in svinjakom. Posestvo je v dobrem stanju, zemlja rodovitna. Pogoji ugodni.

Več pove **Jak. Petrič** pos. na Ponikvi ob Juž. žel.

20 1

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivega, puljenega 2 K, boljšega 2 K 40 h; polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg velefinega, snežnobelega, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K; najfinejši prsni puh 12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica. 180 cm dolga, 116 cm široka, z 2 zglavnikoma, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 3 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar. — Cenovnik zastonj in franko.

S. Benisch, Deschenitz, št. 773, Šumava, Češko.

8 25-2

Čedno stanovanje

obstoječe iz dveh sob in pripadajočih prostorov, z električno razsvetljavo in vodovodom se odda v hiši štev. 3 na Schillerjevi cesti. Vprašati je v pisarni Zadružne Zveze v Celju istotam. 103 3-2

Gostilničarji pozor!

Pristna haloška vina 1908, izvrstne kakovosti od 32—40 vinarjev franko postaje Ptuj ali Rogatec pri **Maks Berlisgu,** trgovec, Žetale pri Rogatcu. — Vzorci na zahtevanje!

83 10-1

5000 kron zaslužka

plačam vsakomur, ki mi dokaže, da moja čudežna zbirka

300 komadov za samo gld. 2·50

ni priložnosti kup in sicer: 1 pristna švicarska patent žepna ura, sistem Roskopf, natančno idoča in točno regul. z pismeno 3 letno tovarnsko garancijo. 1 amerikanska zlata-double verižica, 2 amer. zlata-double prstana (za gospoda in damo), 1 angl. pozlač. garnitura manšetni, ovratniški in prsni gumbi). 1 amerik. žepni nožič 5 delni. 1 eleg. svilnata kravata, barva po želji, najnovejša fazona, 1 krasna kravatna igla z simili-brilantom, 1 divna damska broža, zadnja novost, 1 koristna potovalna toaletna garnitura, 1 eleg. pristni portemone iz usnja, 1 par amerik. boutonov z imit. dragulji, 1 nat. angl. vremenski barometer, 1 salonski album z 36 umetniškimi in najlepšimi razglednicami sveta, 1 krasni ovratni ali lasni kolir iz pristnih orijentalskih biserov, 5 indijskih prerokovalnih hudičkov zabava vsako družbo in še 250 komadov raznih predmetov, ki so v vsaki hiši koristni in nenadomestni, so gratis. Vse skupaj z eleg. sist. roskopf-patent žepno uro, ki je sama vredna dvakrat toliko, stane sama gld. 2·50. — Dobi se proti povzetju ali proti vnaprej plačilu (tudi v znamkah) pri **S. Urbachu,** svetovna razpošiljalnica, Krakov 16.

NB. Pri naročilih 2 paketov se priloži gratis 1 prima angl. britva ali 6 finih lanenih robcev. Za neodgovarjajoče se vrne denar brez odloga, torej vsak riziko izključen.

Anton Arčan

stavitelj mlinov in žag v Št. Jurju ob j. ž.

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih mlinov in žag najboljšega sistema — tudi za male vode. — Delo izdelujem solidno in po ceni. Na zahtevanje so spričevala na razpolago.

9 25-2

Zahvala.

Jožefa Naprudnik se v svojem in v imenu cele rodbine iskreno zahvaljuje za vse izkaze ljubezni v bolezni in ob smrti soproga

Valentina Naprudnika.

Posebej se zahvaljuje čast. duhovnikoma, slav. učiteljstvu in drugim pevcem za ginljivo petje, darovalcem vencev ter vsem prijateljem in znancem, ki so spremili dragega rajnkega k večnemu počitku.

Griže, 5. svečana 1909.

Zahvala.

Za mnogobrojne tolažljive dokaze iskrenega sočutja in sožalja povodom smrti preljubljene soproge, hčere, sestre in svakinje oziroma predobre matere in stare matere, gospe

Marije Pečnik roj. Janežič,

kakor tudi za častno in izredno obilno spremstvo k zadnjemu počitku izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in udeležnikom sploh, najtoplejšo zahvalo. Tudi za mnoge sožalne pismene izjave srčna hvala.

Bizeljsko, dne 5. februarja 1909.

41 1 Žalujoči ostali.

Največja in najcenejša izber

zaročnih prstanov

in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatnine in srebrnine.

Pozor! Predno si kupite uro, oglejte si mojo velikansko zalogo pravih **švicarskih** zlatih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur, budilk, verižic, toplomerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite **cenike,** katere razpošiljam zastonj in poštnine prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič

v Celju, „Narodni dom".

6 52—6

Lastnik in izdajatelj: Narodna založba v Celju. Odgovorni urednik Vekoslav Spindler. Tisk Zvezne tiskarne v Celju.